

TODELLISTEN JA VEROTUKSESSA
MÄÄRÄTTYJEN TULOJEN SUHTEESTA
MAATALOUDESSA PINTA-ALAVERO-
TUSTA SOVELLETTAESSA

LULU SILTANEN

SUMMARY:

*ON THE RELATIONSHIP OF EARNED INCOME TO TAXED INCOME IN AGRICULTURE
IN THE APPLICATION OF TAXATION BASED ON FARM SIZE*

HELSINKI 1969

Maatalouden taloudellisen tutkimuslaitoksen julkaisuja N:o 17
Publications of the Agricultural Economics Research
Institute, Finland, N:o 17

TODELLISTEN JA VEROTUKSESSA MÄÄRÄTTYJEN TULOJEN SUHTEESTA
MAATALOUDESSA PINTA-ALAVEROUSTA SOVELLETTAESSA

LULU SILTANEN

Summary:

On the Relationship of Earned Income to Taxed Income in
Agriculture in the Application of Taxation based on
Farm Size

ALKUSANAT

Vuonna 1968 astui voimaan uusi maatilatalouden tuloverolaki, jonka perusteella maatalouden verotuksessa siirryttiin todellisen tulon perusteella suoritettavaan verotukseen. Tällä hetkellä ei vielä ole saatavissa tietoja maatalouden verotuksesta uuden järjestelmän mukaan. Kun vuosi 1968 sitäpaitsi on siirtymävuosi, ei siitä saatavat tulokset anna riittävän laajaa kuvaa uudesta verotuksesta.

Uuden järjestelmän tultua voimaan olisi mielekästä suorittaa vertailu lähinnä vanhan ja uuden verotusjärjestelmän välillä. Tästä huolimatta on haluttu saattaa julkisuuteen tämä tutkimus jo historiaan jääneestä järjestelmästä, vaikka tutkimuksen julkaiseminen on siirtynyt näin pitkälle. Lisäksi vuonna 1965 ilmestyneessä maatalouden verokomitean mietinnössä on jo esitetty eräitä tärkeimpiä tutkimustuloksia.

Tutkimuksen suorittamista varten olen saanut apurahan Kyösti Haatajan Rahastolta sekä Valtion maatalous-metsätieteelliseltä toimikunnalta, joille esitän parhaat kiitokseni, samoin kuin hum.kand. JARMO JAAKOLALLE, joka on suorittanut englanninkielisen käännöstyön.

Helsingissä lokakuussa 1969

Lulu Siltanen

Sisällys

	Sivu
I JOHDANTO	1
II MAATALOUDEN VEROTUSPERUSTEIDEN MÄÄRÄÄMINEN MAASSAMME ENNEN VUOTTA 1968 KÄYTÖSSÄ OLLEEN VEROTUSJÄRJESTELMÄN MUKAAN	4
1. Puhdastuottoperusteet	4
2. Maatalouden hyväksi suoritettun työn arvo	10
3. Maatalouden sivutulot	16
III TODELLISTEN JA VEROTUKSESSA MÄÄRÄTTYJEN TULOJEN SUH- TEESTA MAATALOUDESSA ENNEN VUOTTA 1968 KÄYTÖSSÄ OLLEEN VEROTUSJÄRJESTELMÄN MUKAAN	18
A. Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimusaineisto	18
B. Todellinen ja verotuksessa määrätty tulo eri alueilla	21
C. Todellinen ja verotuksessa määrätty tulo eri suuruusluokissa	24
D. Todellinen ja verotuksessa määrätty tulo tuo- tantosuuntansa puolesta erilaisilla tiloilla	29
E. Todellinen ja verotuksessa määrätty tulo työ- voiman koostumuksen puolesta erilaisilla tiloilla	33
F. Verotuksessa määrätyn tulon ja todellisen tulon riippuvuussuhteesta	38
G. Tulosten hajonta	39

	Sivu
IV KIRJANPIDON MUKAINEN TULO LASKETTUNA VASTAAMAAN MAATALOUDEN VEROTUSTA KOSKEVIA ERITYISSÄÄNNÖKSIÄ	41
V VALTIONVEROTUKSESTA VOIMASSA OLEVIA YLEISTEN VERO- SÄÄNNÖSTEN MUKAINEN TULO	44
VI ISÄNNÄN TYÖN ARVON VEROTUS	47
VII MAATILAN KIINTEISTÖTULO VEROTUKSESSA	50
VIII TIIVISTELMÄ	53
Liitetaulukot	58
Summary	83

I JOHDANTO

Eri perusteella kannettujen verojen saattaessa verotuksen vuosisadan vaihteessa kirjavaksi ja epätasaiseksi tehtiin kunnallisverotuksessa uudistus siirtymällä vuonna 1898 annetulla asetuksella tuloverotukseen. Käytännössä sen toteuttaminen kuitenkin osoittautui etenkin maataloudesta saatujen tulojen kohdalla vaikeaksi. Taksoittajilla sen paremmin kuin maanviljelijöillä itselläänkään ei ollut tietoa maataloudesta saaduista tuloista, mistä johtuen tulon arvioinnissa ruvettiin käyttämään helposti todettavia ulkonaisia tunnusmerkkejä. Tämä merkitsi siirtymistä varsinaisen maatalouden verotuksessa tuottoverotukseen, mikä kunnallisverotuksen osalta vahvistettiin lailla vuonna 1922 ja valtionverotuksen osalta kahta vuotta myöhemmin. Verotusuudistusta tutkinut komitea tarkoitti periaatteen vain väliaikaiseksi, siksi kunnes verolakien uudistaminen saataisiin suoritetuksi¹⁾. 1920-luvulla käytäntöön otettu periaate on säilynyt 1960-luvun loppupuolelle asti. Uudistuspyrkimysten yhteydessä vanhalle järjestelmälle on aina ilmaantunut puoltajia, jotka ovat pitäneet järjestelmää sellaisenaan käyttökelpoisena ja esittäneet korjausta vain esiintyviin puutteisiin²⁾.

Maatalouden verotus ei ollut kuitenkaan puhtaasti tuottoverotusta, koska sen rinnalla maatalouden tulojen arvioimisessa käytettiin tuloverotuksen periaatteita. Seuraavassa luodaan lyhyt katsaus tuottoverotuksen ja tuloverotuksen periaatteisiin lähinnä niiltä osin, joilta se on tarpeellista maatalouden verotusjärjestelmän ymmärtämiseksi.

---

1) Komiteanmietintö 1921:18, s.1.

2) Esim. Komiteanmietintö 1927:6, s.19. AARNE REKOLA: Maatalouskiinteistöistä saadun tulon verotuksesta. Korkein hallinto-oikeus 1918-1943, Helsinki 1943, s. 269. LAURI af HEURLIN: Maataloustulojen verotus. Kansantaloudellinen aikakauskirja 1957:1, Helsinki 1957, s. 34.

Tuottoverotus on objektiverotusta, joka puhtaassa muodossaan kohdistuu pelkkään tuottoon - mikä saatetaan laskea eri tavoilla - mutta ei kiinnitä huomiota tulonsaajaan. Tuottoverotuksen kohteena voi siten olla mm. puhdas maankorko. Tällöin puhutaan maankorkoverosta, joka kohtaa maanomistusta sellaisenaan. Vero-objektina voi olla myös kokonaistuotto, johon sisältyy pääoman ja työn tuotto, tai vero voi kohdistua maankoron ohella pääomasijoitusten tuottoon¹⁾. Maassamme käytetyssä pinta-alaverotuksessa voidaan katsoa maankoron, yritykseen sijoitetun pääoman koron ja keskimääräisen yrittäjän voiton synnyttämän osan maatalouden antamasta tulosta tulleen verotetuksi pinta-alaperusteiden nojalla. Muu osa tuli verotetuksi viljelijän oman työn arvon verotuksessa²⁾.

Tuottoverotuksen etuina on pidetty mm. sitä, että voidaan välttää "jedes Eindringen in die persönlichen Verhältnisse des Steuerzahlers"³⁾. Lisäksi on mainittu sen vähäinen vaihtelevaisuus. Verotuksen tuotossa ei tapahdu suuria muutoksia vuodesta toiseen, mikä veronsaajalle merkitsee verraten pysyviä tuloeria⁴⁾. Tällöin joutuu kuitenkin veronmaksaja niin hyvinä kuin huonoinakin vuosina maksamaan saman suuruisen veron. Samoin joutuu toinen maanviljelijä maksamaan saamaansa tuottoon verrattuna liikaa, toinen liian vähän. Keskimääräisesti ottaen on verotuksen tällöin lisäksi oltava suhteellisen lievä. HALLER⁵⁾ suositteleeekin tuottoverotusta käytettäväksi lähinnä kehitysmaiden vero-oloja järjestettäessä, jolloin ei alkuaikoina vielä ole suuria eroja eri viljelijäin saamissa tuotoissa. Lisäksi se on kehittymättömissä oloissa helppo järjestää.

---

1) WILHELM BICKEL: Ertragsteuern. Handbuch der Finanzwissenschaft. Tübingen 1956, s. 428.

2) REKOLA 1943, mainittu teos, s. 239.

3) GUNTHER SCHMÖLDERS: Allgemeine Steuerlehre. Berlin 1965, s. 212.

4) MM. BICKEL, mainittu teos, s. 80. REINO LENTO: Onko ns. varsinaisten maataloustulojen verotus uudistuksen tarpeessa. Kansantaloudellinen aikakauskirja 1957:1, s. 27.

5) HEINZ HALLER: Die Steuern, Grundlinien eines rationalen Systems öffentlicher Abgaben. Tübingen 1964, s. 361.

Sensijaan kehittyneissä maissa HALLER¹⁾ katsoo tuottoverojen soveltuvan lähinnä käytettäväksi ennakkoverojen luonteisina.

Tuloverotus on edellisen vastakohtana subjektiverotusta, jossa nimenomaan on tarkoitus ja jossa voidaan ottaa huomioon veronmaksajan veronmaksukyky. Verotuksen kohteena on eri lähteiden yhteenlaskettu todellinen tulo, jolloin saadaan vähentää tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä koituneet kustannukset. Tuloverotuksella on veronsaajan kannalta se etu, että sitä voidaan kulloinkin tarpeen mukaan alentaa ja korottaa, joskin sen tuotto on suhdanneherkkä²⁾. Tuloverotus, jota on pidetty oikeudenmukaisuuden ihanteena ja "als Königin des Steuersystems" aina 1900-luvun puoliväliin asti, herättää nykyään kuitenkin laajalti arvostelua³⁾.

---

1) HALLER 1964, mainittu teos, s. 120.

2) MATTI LEPPÖ: Johdatus finanssipolitiikkaan. Helsinki 1947, ss. 281-283.

3) ROBERT von der NAHMER NÖLL: Lehrbuch der Finanzwissenschaft, Band II, Köln 1964, s. 103.

II MAATALOUDEN VEROTUSPERUSTEIDEN MÄÄRÄÄMINEN MAASSAMME
ENNEN VUOTTA 1968 KÄYTÖSSÄ OLLEEN VEROTUSJÄRJESTELMÄN
MUKAAN

1. Puhdastuottoperusteet

Käytännössä olleen verotusjärjestelmän mukaan maatalouden veronalainen tulo koostuu pääasiassa kahdesta erästä, puhtaan tuoton ja veronalaisen työn arvosta, jotka verolainsäädännössä luettiin varsinaisiksi maataloustuloiksi. Näiden ohella verotettiin erikseen maatalouden sivutuloista, joita olivat asuntoetu, vuokratulo sekä esim. erikoistuotannosta saatu tulo.

Viljelysmaan tulona pidettiin lain (TOL 15 § ja MKunA 82 §) mukaan sitä puhdasta tuottoa, jonka samanlaatuisten kiinteistöjen¹⁾ kunnassa arvioitiin tuottavan, kun otettiin huomioon paikkakunnalla tavalliset käyttö- ja kunnossapitokustannukset, työpalkat sekä kohtuulliset arvovähennykset. Tuottoperusteisiin katsottiin sisältyneen paitsi ensi asteen tuotantoa myös tavallisten karjataloustuotteiden ohella muuta jalostustuotantoa, joka oli tarpeellista tuotteiden markkinoimiseksi. Tällaista toimintaa oli mm. kotivoin ja -juuston valmistus, mikäli se paikkakunnalla yleisenä voitiin katsoa kuuluvan maatalouteen keskimäärin²⁾.

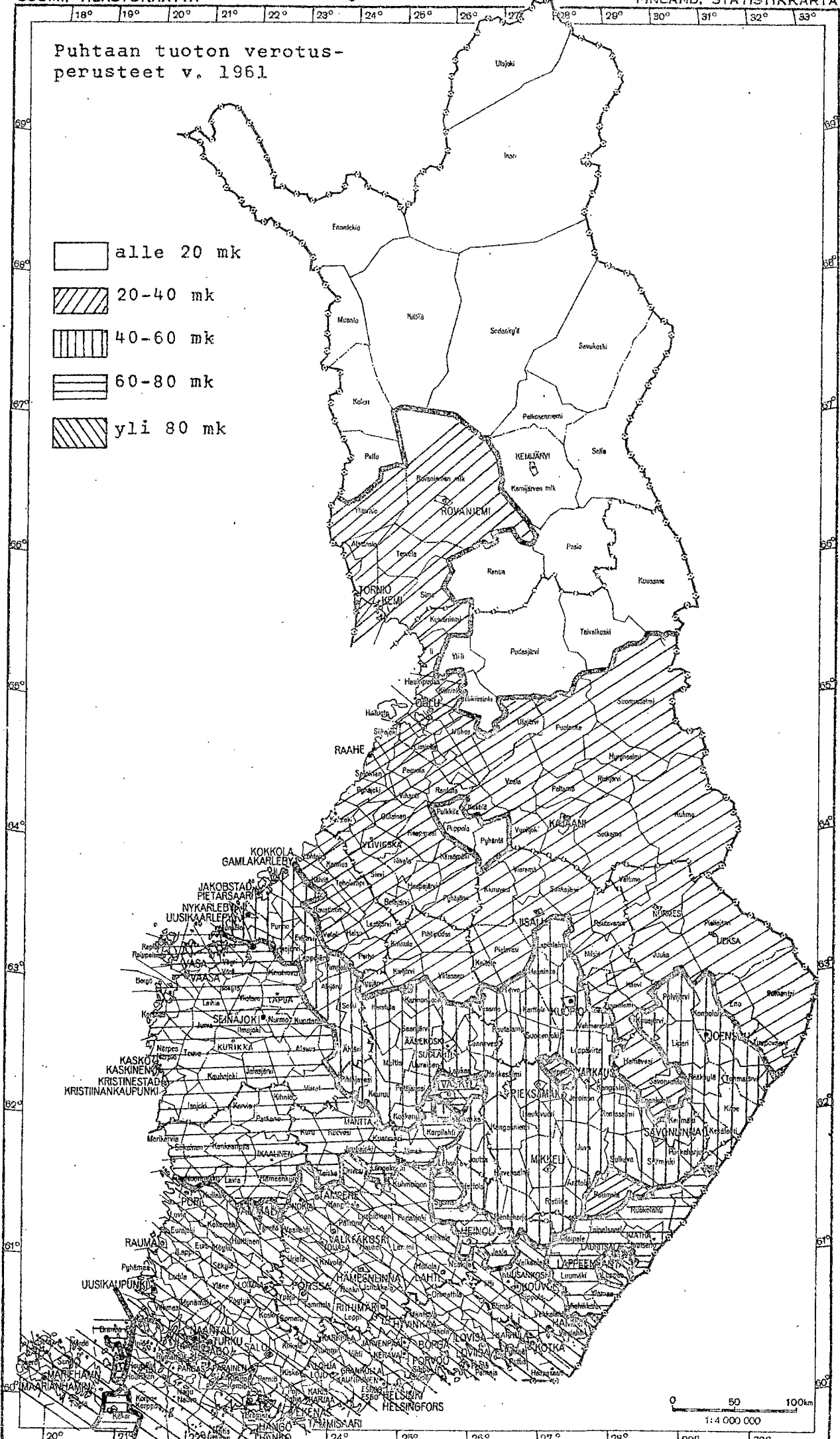

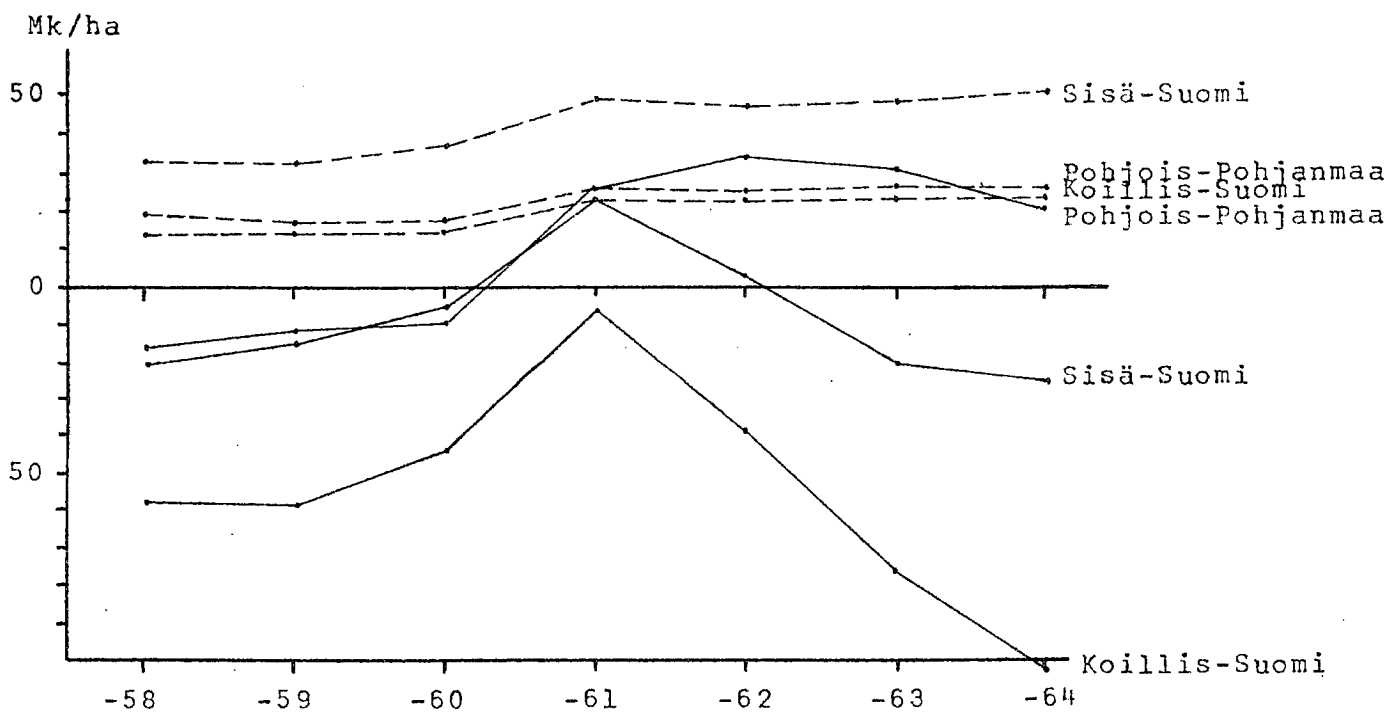
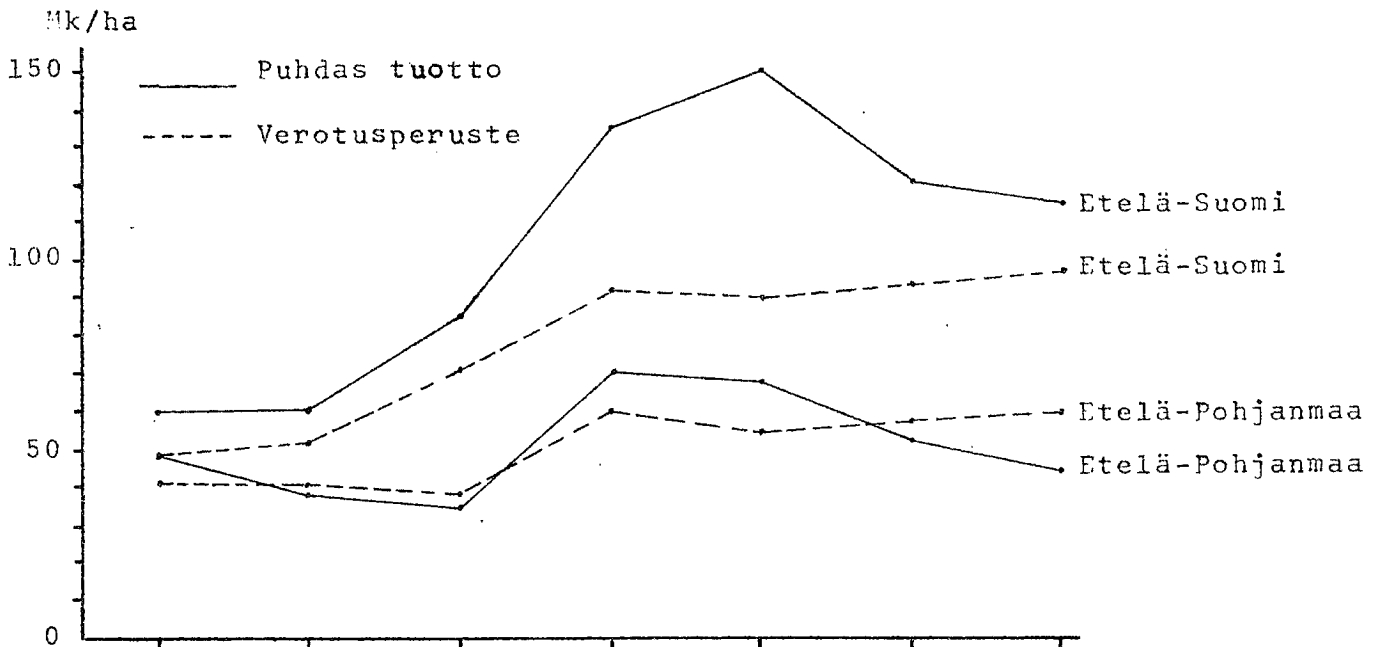
1) Laissa määriteltiin maatalouskiinteistöksi sellaiset tilat tai tilan osat, joilla harjoitetaan maa- tai metsätaloutta. Vähimmäiskokona pidettiin kuitenkin yleensä 2 hehtaaria. Kiinteistön osaa, jolla harjoitettiin muuta elinkeinoa kuin varsinaista maa- tai metsätaloutta, ei verotettu maatalouskiinteistönä.

2) REKOLA, 1943, mainittu teos, s. 235.

Puhtaan tuoton verotus-
perusteet v. 1961

- alle 20 mk
- 20-40 mk
- 40-60 mk
- 60-80 mk
- yli 80 mk

Kuvio 1. Maatalouden puhtaan tuoton 3-vuotiskeskisarvot ja verotusperusteet vv. 1958-1964 eri kirjanpitoalueilla

Verotuksessa puhdas tuotto laskettiin vuodesta 1962 alkaen verovuoden ja kahden sitä edeltäneen kalenterivuoden puhtaiden tuottojen keskiarvona. Sitä ennen käytettiin kolmen viimeisen talousvuoden puhtaiden tuottojen keskiarvoa. Verolautakuntien oli tehtävä ehdotuksensa vuosittain valtioneuvostolle edellä esitetyllä tavalla lasketusta puhtaan tuoton keskimäärästä eri osissa kuntaa. LENTO¹⁾ mainitsee kunnissa verotusperusteiden arvioimisen tapahtuneen yleensä siten, että edellisen vuoden lukuja muutettiin olosuhteiden mukaan ja uskottiin valtioneuvoston korjaavan mahdolliset virheellisyydet. Valtioneuvoston tehtävänä oli hankittuaan lausunnot asianomaisilta lääninhallituksilta vahvistaa lopulliset perusteet siten, että verotus tuli oikeaksi ja koko valtakunnassa yhdenmukaiseksi. Tätä varten maatalousseurat olivat aikoinaan laatineet kuntien keskinäisistä suhteista hyvyysluokituksen²⁾. Verotusperusteiden väliset erot eri puolilla maata ilmenevät karttakuviosta 1.

Puhtaan tuoton verotusperusteita vahvistaessaan on valtioneuvostolla kulloinkin ollut käytettävänä tiedot kirjanpitoilojen tuloksista. Selvitettäessä, mille tasolle verotusperusteet on määrätty kirjanpitoloksiin verrattuna, on kunnittaisista verotusperusteista laskettu seuraavassa kirjanpitoalueita vastaavat keskimääräiset verotusperusteet vuosilta 1958-1964 (Taulukko 1).

Taulukko 1. Verotusperuste vuosina 1958-1964 mk/veroha eri kirjanpitoalueilla

Kirjanpitoalue	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Etelä-Suomi	49:02	51:87	70:72	92:19	89:77	93:94	96:88
Sisä-Suomi	31:58	31:62	35:64	48:15	45:47	47:75	50:65
Etelä-Pohjanmaa	41:65	39:63	37:43	60:52	54:52	57:12	59:13
Pohjois-Pohjanmaa	17:52	15:71	16:33	24:06	24:04	25:08	25:09
Koillis-Suomi	12:40	12:28	13:33	22:14	21:78	21:84	22:12

1)

REINO LENTO: Maatalouskiinteistöistä saatujen tulojen verotus finanssipolitiikassa. Kansantaloudellisia tutkimuksia XVII, Helsinki 1956, s. 139.

2) Kom.miet. 1927:6, s. 16.

Kirjanpito-tilojen kolmen vuoden puhtaan tuoton keskiarvo vastavina verovuosina ilmenee taulukosta 2.

Taulukko 2. Kirjanpito-tilojen puhtaan tuoton 3-vuotiskeskisarvo mk/ha vuosina 1958-1964.

Kirjanpito- alue	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Etelä-Suomi	59:60	60:24	85:27	135:65	149:93	121:17	114:57
Sisä-Suomi	-21:41	-16:63	-6:56	22:33	2:80	-21:97	-27:31
Etelä-Pohjanmaa	48:90	38:47	34:81	70:11	67:20	52:05	44:45
Pohjois-Pohjanmaa	-17:90	-13:70	-10:26	24:01	32:68	30:05	19:60
Koillis-Suomi	-58:36	-59:57	-44:85	-7:54	-39:40	-77:59	-102:45

Etelä-Suomen alueella on kirjanpito-tilojen puhtaan tuoton 3-vuotiskeskisarvo ollut esitettyinä vuosina keskimäärin 26 mk korkeampi kuin vastaava puhtaan tuoton verotusperuste. Etelä-Pohjanmaalla on kirjanpito-tilojen 3-vuotiskeskisarvo ja verotusperuste ollut miltei sama. Muilla alueilla sitävastoin on verotusperuste ollut suurempi kuin kirjanpito-tilojen 3-vuotiskeskisarvo. Verotusperusteiden määrittäminen niillekin alueille, joilla ei puhtaasta tuottoa ole saatu, on kuitenkin antanut mahdollisuuden tulon porrastamiseen etelästä pohjoiseen.

Etelä-Suomen ja Etelä-Pohjanmaan alueella on verotusperuste kirjanpito-tilojen puhtaan tuoton 3-vuotiskeskisarvoon verrattuna muodostunut eri vuosina seuraavaksi.

Verotusperuste %:na puhtaasta tuotosta

Vero- vuosi	Etelä- Suomi	Etelä- Pohjanmaa
1958	82.2	85.2
1959	86.1	103.0
1960	82.9	107.5
1961	67.5	86.3
1962	59.9	81.1
1963	77.5	109.7
1964	86.2	133.0
Keskimäärin	74.9	98.3

Vertailua suoritettaessa on otettava huomioon, että puhtaan tuoton verotusperuste on vahvistettu verohehtaaria kohti ja kirjanpitotilojen puhdas tuotto taas on laskettu peltohehtaaria kohti. Etelä-Suomessa vastaa valtiovarainministeriön veroasiainosastolta saatujen tietojen mukaan yhtä peltohehtaaria 1.14 verohehtaaria ja Etelä-Pohjanmaalla 0.97 verohehtaaria. Kun nämä suhteet otetaan huomioon, nousee verotusperusteen suhdetta kirjanpitotilojen puhtaan tuoton 3-vuotiskeskisarvoon osoittava luku Etelä-Suomessa 85.3 %:ksi. Etelä-Pohjanmaalla muodostui vastaava luku 95.4 %:ksi.

Kun puhtaan tuoton verotusarvo määrättiin kolmen viimeisen vuoden puhtaisten tuottojen keskiarvona, saattoi keskiarvo mm. rahanarvon alenemisesta johtuen poiketa huomattavastikin kysymykseen tulevan verovuoden todellisesta tuloksesta.

Verotusperusteet määrättiin verohehtaaria kohti, kuten edellä on esitetty. Verojyvityksessä annettiin maaperän luontaisen laadun ja tuottokyvyn mukaan kullekin tiluskuviolle pistearvo, ja tiluskuvion pinta-ala muunnettiin verohehtaareiksi kertomalla pinta-ala pistearvon sadasosalla. Keskiarvoverotuksessakin voitiin tällöin päästä kunnan eri tilojen välillä suurempaan oikeudenmukaisuuteen kuin muutoin olisi ollut mahdollista, vaikkakaan ei voitu ottaa huomioon maanviljelijän kyvykkyyden, pääomapanoksen yms. tekijöiden vaikutusta tilan tulokseen. Koska maataloudesta saadun tuloksen muodostuminen jokaisen kunnan kohdalla on riippuvainen samanaikaisesti monista eri tekijöistä, ei käytettävissä olevien tilastojen perusteella ole voitu selvittää, ovatko eri kuntien verotusperusteet olleet oikeassa suhteessa toisiinsa nähden.

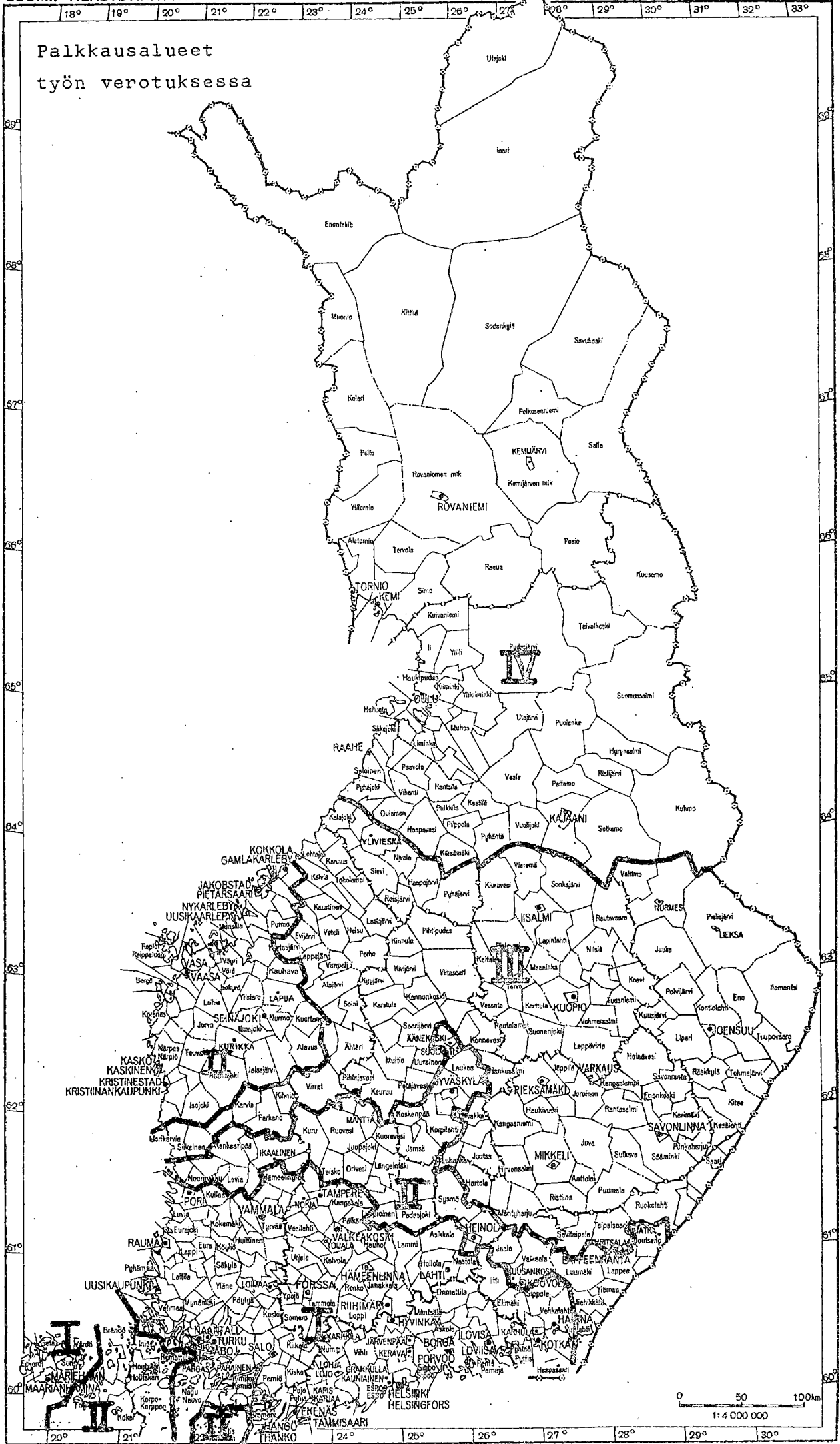
Vahvistettuja puhtaan tuoton verotusperusteita oli noudatettava sitovina. Vain yksittäistapauksissa oli mahdollisuus näistä poiketa silloin, kun verotus vahvistettujen perusteiden mukaan olisi ilmeisesti johtanut virheellisyyksiin. Jos tilalla käytetty viljelystapa poikkesi paikkakunnalla yleensä käytetystä viljelystavasta, oli saatu lisätulo otettava huomioon tuloa arvioitaessa. Viljelystapa katsottiin poikkeavaksi, jos tilalla viljeltiin peltoviljelyksessä huomattavassa määrin sellaisia kasveja, joita ei paikkakunnalla yleisesti viljelty tai jotka vaativat tavallista voimaperäisempää viljelystapaa. Niin pian kuin tällaisten kasvien

viljely oli yleistynyt koko kunnassa, ne tulivat verotettaviksi pinta-alaperusteiden mukaan. Toisaalta taas, jos maatalouskiinteistön tuotto hallan, tulvaveden, raesateen tai muun luonnontuhon johdosta oli vähentynyt huomattavasti enemmän kuin kunnassa yleensä, oli tulon vähentyminen otettava kohtuullisessa määrässä huomioon tuloa arvioitaessa (TOL 18 § ja MKunA 82 §).

2. Maatalouden hyväksi suoritetun työn arvo

Tärkeän osan maatalouden verotuksessa muodosti viljelijäperheen työn arvo. Puhdasta tuottoa arvioitaessa oli kustannuksena otettu huomioon tehdyn maataloustyön arvo niinkuin kaikki työ olisi ollut palkatun työvoiman suorittamaa. Jos viljelijäperhe osallistui tilallaan maataloustyöhön, oli sitä tämän työn arvosta erikseen verotettava. Maatalouskiinteistön tuloksi luettiin verovelvollisen (isännän) maatalouden hyväksi suorittaman työn arvo (isännän palkka), jolloin työ oli arvioitava siihen määrään, mikä työstä olisi ollut palkatulle henkilölle maksettava (TOL 19 §, MKunA 82 §). Jos maatalouskiinteistön haltijana olivat puoliset tai toinen heistä, isännän palkka oli määrättävä sille puolisolle, jonka työn arvo maatalouden hyväksi oli suurempi.

Yhdenmukaisiin isännän työn arvoihin pääsemiseksi valtiovarainministeriö antoi vuosittain ohjearvot. Nämä osoittivat kuitenkin lähinnä vain keskimääräisen tason, josta voitiin kunkin tapauksen mukaan poiketa ylös- tai alaspäin. Maa oli jaettu neljään palkkausalueeseen, jolloin Etelä- ja Lounais-Suomen kunnat kuuluivat korkeimpaan eli I alueeseen, ja IV:een eli halvimpaan alueeseen taas kuuluivat Lapin lääni ja pääosa Oulun lääniä (Kartta 2). Isännän työn arvo määräytyi tilan viljellyn alan perusteella, josta esimerkkinä on taulukossa 3 esitetty työn arvot vuodelta 1961.

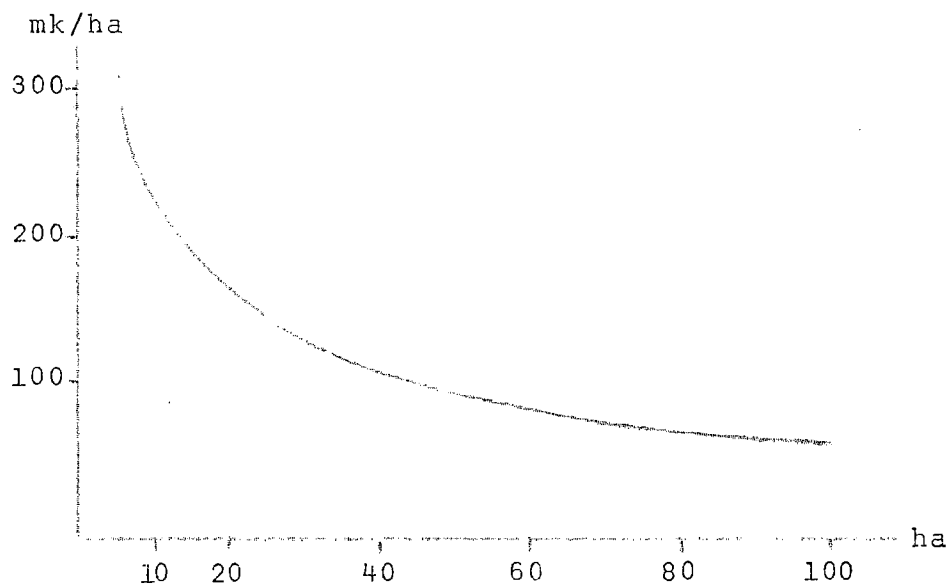

Taulukko 3. Isännän työn arvo (isännänpalkka) mk/v.

Viljellyn maan ala ha	P a l k k a u s a l u e			
	I	II	III	IV
5	1550	1350	1150	950
10	2200	2000	1800	1600
20	3200	3000	2800	2600
30	3850	3650	3450	3250
40	4350	4150	3950	3750
50	4750	4550	4350	4150
60	5000	4800	4600	4400
70	5250	5050	4850	4650
80	5450	5250	5050	4850
90	5650	5450	5250	5050
100	5800	5600	5400	5200

Palkkausalueiden väliset erot olivat markkamääräisesti yhtä suuret kaikissa suuruusluokissa. II palkkausalueella työn arvo oli 200 mk alempi kuin I palkkausalueella. Samansuuruinen ero oli edelleen III ja II palkkausalueen sekä IV ja III:n palkkausalueen välillä. Pienimmässä suuruusluokassa ero muodostui prosentteina suurimmaksi eli esim. I ja II palkkausalueen välillä 13 %:ksi eron ollessa yli 50 ha:n tiloilla 3-4 %. Pinta-alayksikköä kohti lasketuna isännän palkka oli suurin pienillä tiloilla alentuen tilan pinta-alan kasvaessa (Kuvio 2).

Kuvio 2. Isännän palkka mk/ha I palkkausalueella vuonna 1961

Isännän työn ohjearvoja määrättäessä oli jo otettu huomioon, että pienillä tiloilla ei isännälle riitä maataloudessa työtä koko vuodeksi ja toisaalta suurilla tiloilla isäntä ehtii vähäisemmässä määrin osallistua ruumiilliseen työhön.

Verovelvollisen ollessa nainen oli annettujen ohjeiden mukaan työn arvoa määrättäessä otettava huomioon hänen tottuneisuutensa maataloustyöhön. Kun oli kysymys täysin ammattitaitoisesta naisesta, oli alennus vahvistetuista isännän työn arvoista kullakin palkkausalueella 25 %.

Jos verovelvollinen ei ollut osallistunut tilallaan ruumiilliseen työhön, mutta oli kuitenkin suunnitellut ja johtanut tilan taloutta ja töitä, oli häntä verotettava vain johtotyöstä, josta myös vuosittain annettiin ohjearvot. Taulukossa 4 on esimerkkinä esitetty johtotyön arvot vuodelta 1961.

Taulukko 4. Johtotyön arvo vuonna 1961

Viljellyn maan ala ha	P a l k k a u s a l u e	
	I ja II mk	III ja IV mk
5-10	130-450	100-350
10-25	450-1300	350-1000
25-50	1300-2750	1000-2000
50-100	2750-4500	2000-3500
yli 100	4500	3500

Perheenjäsenet, jotka olivat tilalla osallistuneet maataloustyöhön, olivat velvollisia erikseen maksamaan veroa tämän työn arvosta. Valtiovarainministeriö antoi vuosittain ohjeet perheenjäsenten työn arvioimiseksi. Ohjearvot oli porrastettu palkkausalueittain (taulukko 5). Ne koskivat perheenjäseniä, jotka ympäri vuoden

Taulukko 5. Perheen jäsenten työn arvot vuonna 1961

Palkkaus- alue	Miehet	Naiset
	yli 18 vuotta mk	yli 18 vuotta mk
I	2500	2200
II	2300	2000
III	2100	1800
IV	1900	1600

olivat osallistuneet tilalla maataloustyöhön.

Vertailun vuoksi on laskettu Sosiaalisen tutkimustoimiston tuntiansiötilastojen perusteella maataloustyöntekijän vuosiansio 300 työpäivän mukaan, jolloin työpäivän pituutena on käytetty työehtosopimuksen mukaisia keskimääräisiä työaikoja, miehillä 8 t/pv ja naisilla 9t/pv. Vuosiansioita on verrattu korkeimman palkka-alueen työn verotusarvoihin (taulukko 6).

Taulukko 6. Maataloustyövän keskituntiansiöiden perusteella lasketut vuosiansiot ja perheenjäsenten työn ohjearvot I palkka-alueella vuosina 1958-1964

Vuo- si	M i e h e t		N a i s e t	
	Maatalous- työvän vuo- siansio	Työn ve- rotusarvo	Maatalous- työvän vuo- siansio	Työn ve- rotusarvo
1958	2860	2250	2560	2000
1959	2940	2250	2650	2000
1960	3140	2250	2760	2000
1961	3310	2500	2840	2200
1962	3360	2500	2950	2200
1963	3870	2900	3240	2500
1964	4430	3150	3670	2700

Verotuksessa annetut ohjearvot ovat I:ssä paikkakuntaluokassa olleet miehillä 23-29 % ja naisilla 23-28 % alhaisemmat kuin maatalouspalkkojen perusteella lasketut vuosiansiot.

Valtiovarainministeriön ohjearvojen kaavamainen käyttäminen olisi voinut varsinkin pienemmillä tiloilla, joilla usein on oman perheen työvoimaa yli tarpeen, johtaa siihen, että tilan koko maataloustyön arvo olisi noussut kohtuuttoman suureksi. Tämän estämiseksi oli lisäksi annettu ohje, että verovelvollisen ja hänen perheenjäsentensä työn arvoa arvioitaessa oli otettava huomioon, ettei niiden yhteisarvo noussut suuremmaksi kuin tilalla tarvittavan työn määrä edellytti. Ohjeeksi tähän annettiin ns. kattoarvot eri suuruusluokissa tilalla tarvittavan ruumiillisen työn ja johdotyön määrästä markoissa hehtaaria kohti (taulukko 7).

Taulukko 7. Maatalouden juoksevien töiden määrä mk/ha
vuonna 1961

Viljellyn maan ala ha	P a l k k a u s a l u e e t		
	I	II ja III	IV
alle 10	-350	-310	-270
10-25	350-310	310-270	270-230
25-50	310-270	270-230	230-190

Lain mukaan (TOL 19 § ja MKunA 82 §) verovelvollisen puolison työn arvoa samoinkuin alle 16 vuotiaitten lasten työn arvoa ei tullut ottaa huomioon maatalouden veronalaista tuloa laskettaessa. Vaimon tekemän työn katsottiin olevan lähinnä kotitaloustyötä ja maataloustyön hänen osaltaan niin vähäistä, että sitä ei katsottu tarvittavan ottaa huomioon verotuksessa. Niinikään verovapautta puolsivat sosiaaliset ja väestöpoliittiset näkökohdat¹⁾.

Kuolinpesän, yhtymän ja muun yhteisön tuloksi luettiin vain sen osakkaan tai jäsenen tahi tämän perheenjäsenen maatalouden hyväksi tekemän työn arvo, jonka työ oli muiden työn arvoa suurempi. Muiden osakasten tai jäsenten työn arvot luettiin kunkin omaksi tuloksi.

Työn ohjearvoja, jotka oli annettu valtioverotusta varten, sovellettiin yleensä myös kunnallisverotuksessa. Ohjearvoja ei kuitenkaan pidetty sitovina verovelvollisen ja perheenjäsenten työn arvoja määrättäessä. Keskimääräisiksi tarkoitettuja arvoja voitiin alentaa, jos verovelvollinen oli ollut ansiotyössä tai poissa paikkakunnalta taikka hänen työkykynsä oli alentunut vanhuuden, sairauden tms. syyn johdosta. Niinikään voitiin keskimääräisarvoja alentaa, jos verovelvollinen oli nainen, jonka aika oli suurelta osalta kulunut kotitalouden ja lasten hoitoon. Samoin jos maatalouden tuotto oli hallan, tulvaveden, raesateen tai muun sellaisen

¹⁾ REKOLA 1943, mainittu teos, s. 253, LENTO 1956, mainittu teos, s. 171.

syyn johdosta vähentynyt huomattavasti enemmän kuin kunnassa yleensä tai jos maatalouden tuotto oli poikkeuksellisen epäedullisten sääsuhteiden johdosta kunnassa yleensä jäänyt huomattavasti pienemmäksi kuin kunnassa säännöllisissä oloissa keskimäärin saatu tuotto, oli tällainen tulon väheneminen mahdollista ottaa huomioon kohtuullisessa määrässä maatalouden hyväksi tehdyn työn arvoa arvioitaessa (TOL 19a § ja MKunA 82 §). Tavallista suuremman ammattitaidon omaavan verovelvollisen kohdalla voitiin annettuja ohje-arvoja sitävastoin korottaa, jos ammattitaidon voitiin todella katsoa vaikuttaneen korottavasti maatalouden tuottoon¹⁾.

3. Maatalouden sivutulot

Keskiarvoverotuksen ohella on toteutettu maataloudessa myös verotusta puhtaan tulon periaatteen mukaan, nimittäin sen sivutulosten kohdalla. Näihin maatalouden sivutuloihin luettiin mm. se etu, mikä verovelvollisella oli omaan tai perheensä tarpeeseen käytetystä, maatalouskiinteistöllä olevasta asunnosta. Niinikään oli luettava tuloksi se vuokra, mikä oli saatu esim. rakennuksesta, mikä oli ollut toiselle vuokrattuna. Samoin oli noudatettava puhtaan tulon verotusta, jos oli kysymys pellolla harjoitetusta puutarhamaisesta viljelyksestä.

Sen edun arvo, mikä maatalouden harjoittajalla oli ollut omaan tai perheensä tarpeeseen käytetystä asunnosta tuli valtiovarainministeriön ohjeiden mukaan arvioida verotuksessa paikkakunnalla vallitsevan vuokratason tai asunnon arvolle lasketun kohtuullisen koron tms. perusteen nojalla. Veronalaista tuloa laskettaessa voitiin käyttää annettuja ohje-arvoja, jos muut selvitykset tämän arvioimiseksi puuttuivat. Ohje-arvot olivat esimerkiksi vuonna 1961 seuraavat.

---

1) ARNO HANNUS: Maamiehen vero-oppi. Helsinki 1959, s. 36.

Huoneluku	Asuntoedun arvo mk/v
1	50-100
2	80-160
3	110-220
4	140-280

Jos huoneita oli useampia, oli kultakin huoneelta lisättävä 30-60 mk viimeisinä oleviin arvoihin.

Esitetyt arvot vastasivat laadultaan keskinkertaisia asuntoja, joten asunnon kunnan ja laadun perusteella voitiin niistä poiketa. Korkeammat arvot tulivat kysymykseen asutuskeskusten lähellä olevilla paikkakunnilla, joilla vuokrataso oli korkea. Alempia arvoja käytettiin syrjäisillä seuduilla, joilla vuokra-asuntojen kysyntä on vähäistä.

Kuolinpesän tai muun yhteisön omistamastaan maatalouskiinteistöstä saamana tulona oli lain mukaan pidettävä sitä etua rahaksi arvioituna, mikä osakkaalla tai jäsenellä oli ollut kiinteistöllä olevasta asunnosta.

Vertailun vuoksi esitettäköön maaseudun kulutustutkimuksen¹⁾ mukaiset asuntoedun arvot, jotka eri suurissa asunnoissa vuonna 1959/60 koko maassa keskimäärin olivat seuraavat:

Huoneluku	Asuntoedun arvo mk/v
1	276
2	432
3	639
4	785
5	965

Asuntoetua arvioitaessa oli käytetty pohjana asuinhuoneistojen vuokria vuonna 1959 koskevaa, Sosiaalisen tutkimustoimiston tekemää tutkimusta.

---

¹⁾ SVT XXXII:24, 1963, s. 54.

Maatalouden kannattavuustutkimuksessa on viljelijäperheen asuntoetu otettu kokonaistuotossa huomioon. Maatalouden verotusta tutkinut komitea esitti, että koska mainittu etu oli mukana kirjanpitotilojen tuloksissa, myös kunnissa verotusperusteita määrätessä olisi keskimääräinen asuntoetu maataloilla ollut sisällytettävä verotusperusteeseen ja tilakohtaisesti verotettava vain sitä suuremmasta edusta¹⁾.

Jos maatalouskiinteistö tai sen osa tai siihen kuuluva rakennus oli ollut toiselle vuokrattuna, oli vuokranmaksu luettava kiinteistön tuloksi. Tulosta saatiin vähentää vuotuiset vuokratulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet kustannukset.

Puutarhamaasta saatu tulo oli niinikään sivutuloa ja verotettava puhtaasti tulon mukaan. Verotus oli kuitenkin kohdistettava vain pinta-alaltaan suurempiin puutarhoihin, josta tuotteita saatiin myyntiä varten. Omaan käyttöön tarkoitettut vähäiset puutarha-alueet sitävastoin luettiin pelloksi.

III TODELLISTEN JA VEROTUKSESSA MÄÄRÄTTYJEN TULOJEN SUHTEESTA MAATALOUDESSA ENNEN VUOTTA 1968 KÄYTÖSSÄ OLLEEN VEROTUSJÄRJESTELMÄN MUKAAN.

A. Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimusaineisto

Keskimääräisiin perusteisiin ja ohjearvoihin pohjautuvan järjestelmän käyttäminen maatalouden verotuksessa ja sen mukaisten verotuksessa määrättyjen tulojen vertaaminen vastaavina vuosina todella saatuun tuloon on tämän tutkimuksen tarkoituksena. Koska koko maan maatilojen todellisen tulon suuruudesta ei ole tehty mitään selvityksiä, on ainoana lähteenä ollut tyydyttävä maatalouden

---

¹⁾ Kom.miet. 1927:6, s. 41.

kannattavuustutkimukseen kuuluneiden kirjanpitotilojen tuloksiin ja suoritettava näiden tilojen todellisten ja verotuksessa määrättyjen tulojen vertaileminen. Tarkastelun kohteena ei siten ole lopullinen verotettava tulo, eikä sen perusteella maksettu vero, vaan veronalainen tulo ennen vähennysten suorittamista.

Tutkimustuloksia ei ilman muuta ole oikeus yleistää koskemaan koko maan maataloutta, koska jo mm. keskimääräinen tilakoko kirjanpitotiloilla on suurempi kuin koko maan kaikilla tiloilla. Kirjanpitotilojen peltoala on vuosina 1958/59-62/63 ollut keskimäärin 16.7 ha, kun sitävastoin koko maan yli 2 ha:n tilojen keskimääräinen peltoala oli vuoden 1959 maatalouslaskennan tulosten mukaan vain 8.9 ha. Niinikään kirjanpitotilojen katsotaan yleensä olevan paremmin hoidettuja ja saavan siten parempia tuloksia kuin maan kaikki tilat keskimäärin.

Maatalouden todellisten ja verotuksessa määrättyjen tulojen suhteen selvittämisessä tarvittavat tiedot on todellisten tulojen osalta kerätty kirjanpitotilojen tuloksista vuosilta 1958/59-1962/63. Verotuksessa määrätyn tulon selvittäminen perustui verotoimistoilta saatuihin samojen tilojen veroilmoitusotteisiin, joista kävi ilmi verotuksessa määrätyn kiinteistötulon muodostuminen. Verotustiedot kerättiin verovuosilta 1959-1962.

Kirjanpitotilojen tuloksia ei sellaisinaan ole voitu verrata verotuksesta saatuihin tietoihin, koska kirjanpitotilojen tulokset koskivat 1.7. alkavaa talousvuotta ja verotustiedot taas kalenterivuotta. Tämän vuoksi on kahden peräkkäisen talousvuoden tuloksien keskiarvoa käytetty vastaamaan verovuoden tuloksia. Tutkimuksen ulkopuolelle ovat siten jääneet ne tilat, jotka eivät ole olleet kirjanpidossa mukana vähintään kahtena peräkkäisenä talousvuotena. Tutkimuksessa on mukana kirjanpitotilojen tilinpäätöskeskiarvoja vuosina 1959-1962 yhteensä 3582 (taulukko 8).

Taulukko 8. Tutkimukseen kuuluvien tilojen tilinpäätösten luku verovuosina 1959-1962

	1959	1960	1961	1962	Tilinpäätöksiä yhteensä
Etelä-Suomi	374	398	409	400	1581
Sisä-Suomi	230	235	248	252	965
Etelä-Pohjanmaa	62	65	66	89	282
Pohjois-Pohjanmaa	57	58	62	61	238
Koillis-Suomi	133	131	123	129	516
Yhteensä	856	887	908	931	3582

Tutkimuksessa tarkoitetaan maatalouden todellisella tulolla kirjanpitotilojen maatalousylijäämää, joka on liikeylijäämän eli (verotettavan) puhtaan tuoton ja yrittäjäperheen maataloustyön arvon summa. Maatalousylijäämä on pääomien koroksi ja yrittäjäperheen palkaksi jäävä osa maatalouden tuotosta. Vastaavaa verotuksessa määrättyä tuloa laskettaessa otetaan huomioon puhtaan tuoton verotusarvo ja verovelvollisen työn arvo sekä perheenjäsenten työn arvo. Niinikään on otettava huomioon erikseen määrätty asuntoedun arvo sekä tulo vieraalte vuokratuista huoneista, lisätulo kanalasta, sikalasta tms. Maatalouden todellisen tulon ja verotuksessa määrätyn tulon koostuminen voidaan kaavamaisesti esittää seuraavasti.

Maatalouden t o d e l l i n e n t u l o

Puhdas tuotto	Isännän työn arvo	Yli 16 vuotiaitten perheenjäsenten työn arvo	Emännän työn arvo	Alaikäisten lasten työn arvo
---------------	-------------------	--	-------------------	------------------------------

Verotuksessa määrätty maatalouden tulo

Puhdas tuotto	Maatalouden sivutulo	Isännän palkka	Yli 16 vuotiaitten perheenjäsenten työn arvo
---------------	----------------------	----------------	--

Tutkituilla tiloilla on selvitetty maatalousylijäämän ohella myös erikseen puhdas tuotto ja viljelijäperheen työn arvo, koska ne verotuksessa on määrätty erillisinä, sekä vastaavat verotuksessa määrätty arvot. Tuloksia tarkastellaan ensinnä kirjanpitoalueittain ja suuruusluokittain. Lisäksi on pyritty selvittämään, onko todellisen ja verotuksessa määrätyn tulon suhteeseen ollut vaikutusta tilan tuotantosuunnalla tai sillä, kuinka maatalouden työpanos on jakautunut oman perheen ja palkatun työvoiman suorittamaan työhön.

B. Todellinen ja verotuksessa määrätty tulo eri alueilla

Edellä on selvitetty puhtaan tuoton ja työn arvojen määräämistä verotuksessa. Ne on vuosittain vahvistettu erillisinä, toisistaan riippumatta siitä huolimatta, että kustannuksina huomioon otettavan yrittäjäperheen palkan suuruus vaikuttaa kulloinkin puhtaan tuoton suuruuteen. Näiden erien summa on nimittäin "vakio"¹⁾, jossa yrittäjäperheen arvioidun palkan korottaminen tai alentaminen ei vaikuta maatalousylijäämäänsä mutta kylläkin toiseen maatalousylijäämän tekijään, puhtaaseen tuottoon. Tutkimuksessa onkin tämän vuoksi kiinnitetty päähuomio maatalousylijäämäänsä ja tätä vastaavaan verotusarvoon verotuksessa määrätyn ja todellisen tulon suhteen selvittämiseksi maataloudessa. Kirjanpidon mukaisen maatalousylijäämän ja vastaavan verotuksessa määrätyn tulon koostuminen eri alueilla vuosina 1959-1962 keskimäärin ilmenee taulukoista 9 ja 10.

Taulukko 9. Kirjanpidon mukaisen maatalousylijäämän koostuminen eri alueilla vuosina 1959-1962 keskimäärin

Kirjanpitoalue	Puhdas tuotto		Viljelijäperheen työ		Maatalousylijäämä mk/tila
	mk/tila	%	mk/tila	%	
Etelä-Suomi	3378	38.5	5397	61.5	8775
Sisä-Suomi	469	8.3	5190	91.7	5659
Etelä-Pohjanmaa	1139	17.1	5511	82.9	6650
Pohjois-Pohjanmaa	441	7.7	5258	92.3	5699
Koillis-Suomi	142	2.9	4799	97.1	4941
Keskim.	1757	25.1	5255	74.9	7012

¹⁾ ANTTI MÄKI: Maatalouden kannattavuudesta ja kannattavuuslaskelmista. Eripainos Käytännön Maamiehen numeroista 2-8 v. 1953. Helsinki, s. 4.

Kirjanpidon mukainen maatalousylijäämä on muodostunut Sisä- ja Koillis-Suomessa sekä Pohjois-Pohjanmaalla miltei yksinomaan viljelijäperheen työn arvosta. Sisä-Suomessa ja Pohjois-Pohjanmaalla puhtaan tuoton osuus oli n. 8 % ja Koillis-Suomessa vain n. 3 %. Etelä-Suomessa sen osuus oli sitävastoin 39 % ja Etelä-Pohjanmaalla 17 %.

Kannattavuustutkimuksessa lasketaan viljelijäperheen työn arvoon kuuluvaksi isännän ja emännän sekä perheenjäsenten työn arvo alaikäiset perheenjäsenet mukaan luettuna. Verotuksessa sitävastoin emännän ja alaikäisten perheenjäsenten työn arvo on jätetty veronalaista tuloa laskettaessa huomioon ottamatta.

Taulukko 10. Tutkittujen tilojen verotuksessa määrätyn tulon koostuminen eri alueilla vuosina 1959-1962 keskim.

Kirjanpi- toalue	Puhdas tuotto (veroper.mukai- nen)		Viljelijä- perheen työn arvo		Asunto- etu		Maatalou- den sivu- tulo		Yht. tulo
	mk/tila	%	mk/tila	%	mk/tila	%	mk/tila	%	
Etelä-Suomi	1860	35.2	3131	59.3	261	4.9	33	0.6	5285
Sisä-Suomi	501	16.2	2340	75.8	211	6.9	33	1.1	3087
Etelä-Pohjanmaa	734	20.9	2584	73.7	166	4.7	21	0.7	3505
Pohjois-Pohjanmaa	264	9.2	2443	85.2	153	5.3	7	0.3	2867
Koillis-Suomi	159	7.7	1748	84.2	146	7.0	23	1.1	2076
Keskimäärin	1054	26.8	2630	66.9	216	5.5	30	0.8	3930

Verotuksessa määrätystä tulosta on viljelijäperheen työn osuus ollut alempi kuin kirjanpidon mukaisesta tulosta. Puhtaan tuoton lisäksi on erikseen verotettu myös asuntoedusta ja sivutuloista, jolloin Etelä-Suomessa näiden ja puhtaan tuoton osuudeksi on muodostunut 41 % ja esim. Koillis-Suomessa n. 16 % sekä tutkituilla tiloilla keskimäärin 33 %. Asuntoedun arvo on ollut alhaisin Koillis-Suomessa, jossa se kuitenkin on ollut samaa suuruusluokkaa kuin tilan puhdas tuotto keskimäärin. Verotuksessa määrättyjen sivutulojen osuus on noussut eri alueilla enintään 1 %:n tienoille maatalouden koko tulosta.

Vaikka puhtaan tuoton verotusperusteet on vahvistettu aleneviksi etelästä pohjoiseen, ei porrastaminen ole vastannut kirjanpitotuloksissa todettuja eroja. Verotuksessa määrätty puhdas tuotto

on Etelä-Suomessa ollut tutkittuina vuosina 55 %, Etelä-Pohjanmaalla 64 % ja Pohjois-Pohjanmaalla 60 % vastaavasta kirjanpidon mukaisesta puhtaasta tuotosta. Sisä-Suomessa verotuksessa määrätty puhdas tuotto ylitti 7 %:lla ja Koillis-Suomessa 12 %:lla kirjanpidon mukaisen puhtaan tuoton. Tutkituilla tiloilla keskimäärin on verotuksessa määrätty puhdas tuotto ollut 60 % kirjanpidon mukaisesta tuotosta.

Viljelijäperheen työn arvo verotuksessa on ollut Etelä-Suomessa 58 % kirjanpidon mukaisesta työn arvosta. Sisä-Suomessa vastaava %-luku oli 45 sekä Etelä- ja Pohjois-Pohjanmaalla 47. Koillis-Suomessa verotuksessa määrätty työn arvo oli 36 % ja kaikilla tutkituilla tiloilla keskimäärin 50 % kirjanpidon mukaisesta työn arvosta.

Verotuksessa määrätty tulo oli kirjanpitoloksiin verrattuna Etelä-Suomessa puhtaan tuoton osalta alhaisin ja työn arvon osalta korkein. Koillis-Suomessa sensijaan puhtaan tuoton verotusarvo on ylittänyt 12 %:lla kirjanpidon mukaisen puhtaan tuoton, mutta toisaalta on vastaavasti työn verotusarvo tällä alueella määrätty suhteellisesti alhaisimmaksi. Kun lisäksi puhtaan tuoton osuus on ollut erittäin pieni, on maatalousylijäämän kohdalla verotusarvo todelliseen tuloon verrattuna Koillis-Suomessa jäänyt alemmaksi kuin muilla alueilla.

Kirjanpito- alue	Verotuksessa määrätty tulo % todellisesta tulosta
Etelä-Suomi	60.2
Sisä-Suomi	54.5
Etelä-Pohjanmaa	52.7
Pohjois-Pohjanmaa	50.3
Koillis-Suomi	42.0
Keskimäärin	56.0

Maatalouden veronalainen tulo on todelliseen tuloon verrattuna ollut korkein Etelä-Suomessa ja alhaisin Koillis-Suomessa. Muiden alueiden väliset erot ovat verraten vähäiset.

Tutkituilla tiloilla keskimäärin on verotuksessa määrätty tulo ollut 56 % todellisesta tulosta.

C. Todellinen ja verotuksessa määrätty tulo eri suuruusluokissa

Jakaminen suuruusluokkiin on suoritettu tilojen muunnetun peltoalan perusteella. Kannattavuustutkimuksessa on tilat ryhmitetty neljään suuruusluokkaan, I lk alle 10 ha, II lk 10-25 ha, III lk 25-50 ha ja IV lk yli 50 ha. Tässä tutkimuksessa on alle 10 ha:n tilat jaettu kahteen suuruusluokkaan, 10-50 ha:n tilat jaettu luokkiin 10 ha:n välein ja yli 50 ha:n tilat kahteen luokkaan. Tutkittujen tilinpäätösten jakautuminen eri suuruusluokkiin ilmenee taulukosta 11.

Taulukko 11. Tutkittujen tilojen tilinpäätösten jakautuminen suuruusluokkiin vuosina 1959-1962 eri kirjanpitoalueilla.

Peltoala, ha	Etelä-Suomi	Sisä-Suomi	Etelä-Pohjanmaa	Pohjois-Pohjanmaa	Koillis-Suomi	Yhteensä
alle 5	43	22	5	7	32	109
5-10	372	327	79	72	238	1088
10-20	600	466	135	129	220	1550
20-30	198	100	55	27	16	396
30-40	159	42	6	3	9	219
40-50	104	8	2	-	1	115
50-70	55	-	-	-	-	55
yli 70	50	-	-	-	-	50
Yht.	1581	965	282	238	516	3582

Tutkituista tiloista on pääosa eli 74 % 5-20 ha:n suuruusluokista. Tilojen lukumäärä on pienin alle 5 ha:n ja yli 50 ha:n suuruusluokissa, kummassakin n. 3 % tilinpäätöksistä. Tutkituista tiloista olivat kaikki yli 50 ha:n tilat Etelä-Suomen alueella, 20-50 ha:n tiloista 2/3 ja alle 20 ha:n tiloista 1/3.

Keskimääräinen peltoala oli tutkituilla tiloilla Etelä-Suomessa 21.6 ha, Sisä-Suomessa 13.6 ha, Etelä-Pohjanmaalla 14.8 ha, Pohjois-Pohjanmaalla 13.5 ha ja Koillis-Suomessa 10.7 ha. Kaikkien tilojen keskimääräinen peltoala oli 16.8 ha.

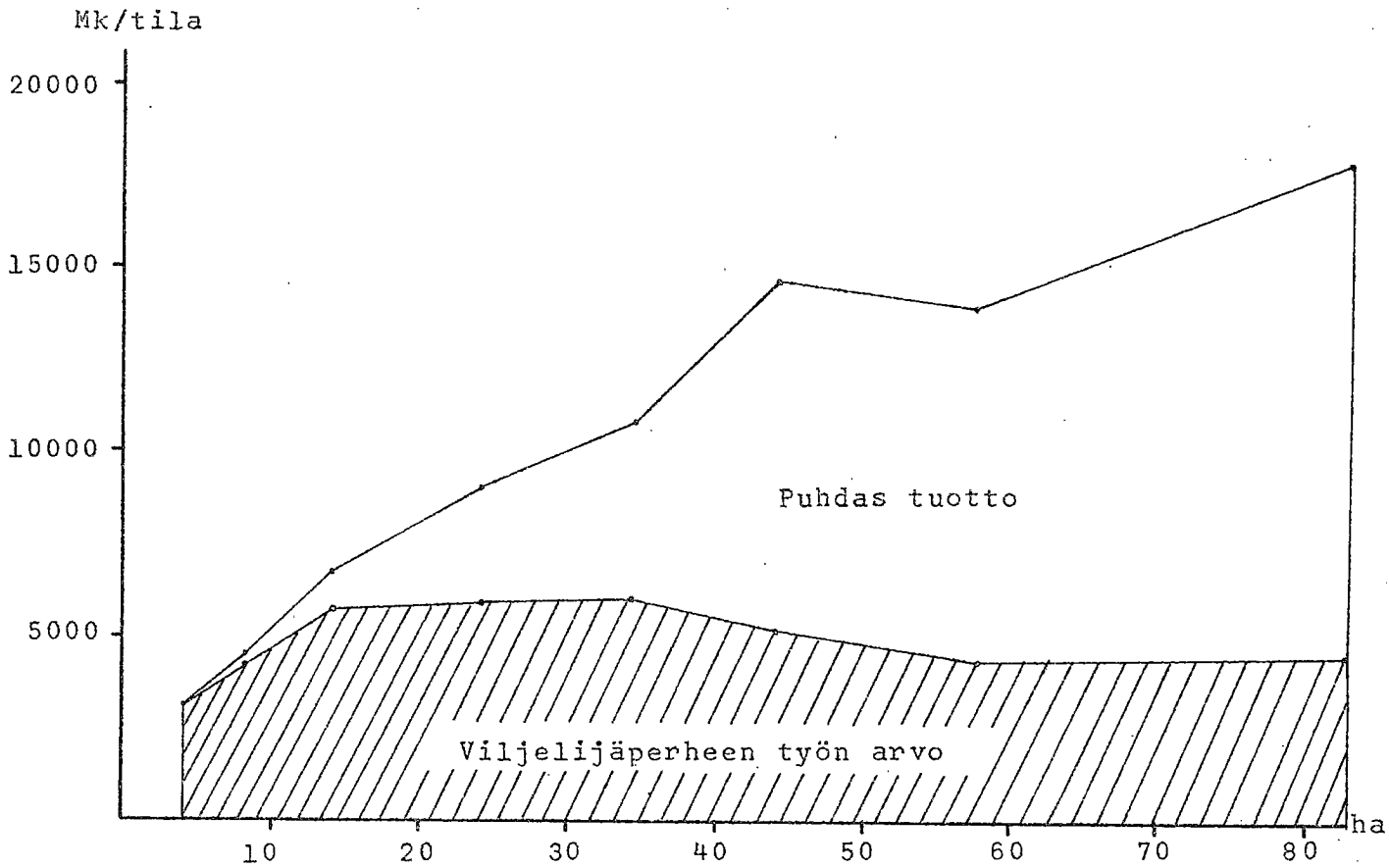
Edellä on todettu viljelijäperheen työn arvon eri alueilla muodostaneen suurimman osan maatalousylijämmästä. Tarkasteltaessa maatalousylijämmän koostumusta eri suuruusluokissa on sitävastoin havaittavissa, että puhdas tuotto on yli 40 ha:n tiloilla noussut viljelijäperheen työn arvoa tärkeämmäksi (kuvio 3). 40-70 ha:n tiloilla oli puhdas tuotto nimittäin lähes kaksikolmasosaa ja yli 70 ha:n tiloilla kolmeneljäsosaa maatalousylijämmästä.

Puhtaan tuoton verotusarvo on pienillä tiloilla, varsinkin alle 10 peltoha:n tiloilla huomattavasti ylittänyt kirjanpidon mukaisen puhtaan tuoton (taulukko 12). 10-20 ha:n tiloilla on verotuksessa määrätty puhdas tuotto ollut 7.1 % ja yli 20 peltohan tiloilla 41-57 % kirjanpidon mukaisesta puhtaasta tuotosta.

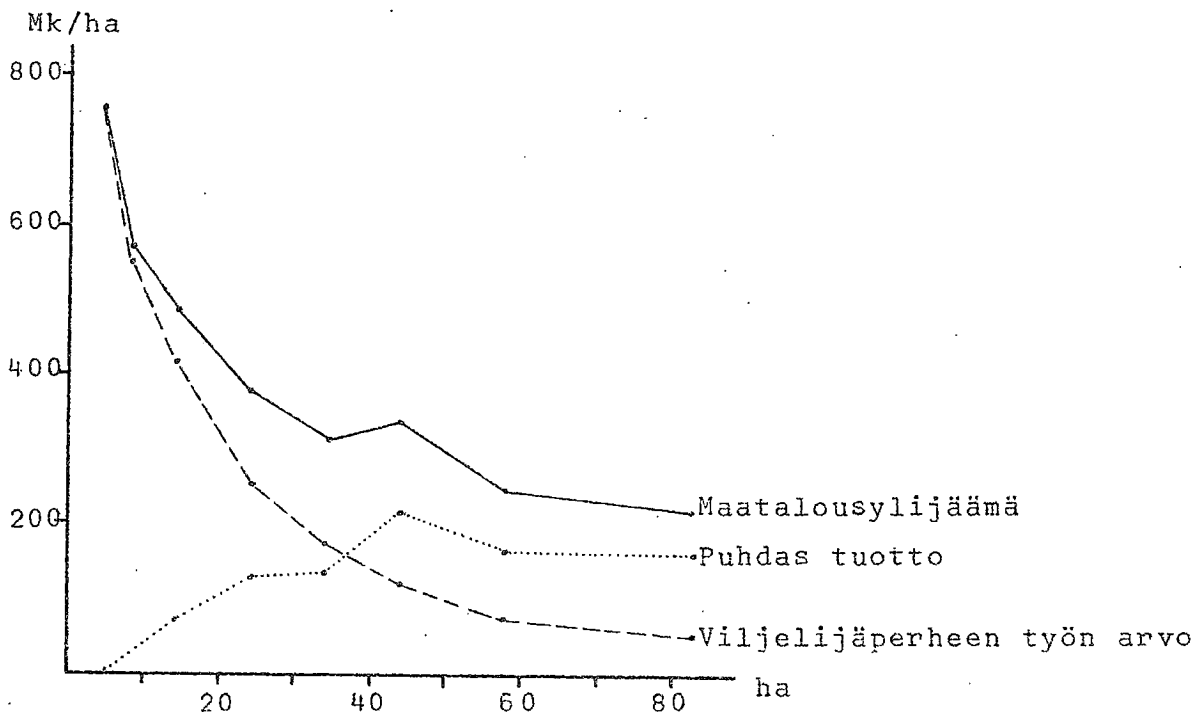
Taulukko 12. Puhdas tuotto ja viljelijäperheen työn arvo kirjanpidon mukaan ja verotuksessa suuruusluokittain

Pelto- ala ha	Puhdas tuotto mk/tila		Viljelijäperheen työn arvo mk/tila	
	Kirjanpi- don mukaan	Verotuk- sessa	Kirjanpi- don mukaan	Verotuk- sessa
alle 5	6	184	3156	910
5-10	170	349	4335	1579
10-20	1012	717	5788	2742
20-30	3078	1517	5981	3582
30-40	4769	2597	6075	4191
40-50	9439	3845	5315	4485
50-70	9541	5052	4509	4580
yli 70	13307	7534	4650	4729

Tämä johtuu siitä, että verotusperuste on vahvistettu peltohehtaaria kohti keskimäärin kun taas kirjanpidon mukaan hehtaaria kohti laskettu puhdas tuotto on pienillä tiloilla ollut alempi kuin suuremilla tiloilla (kuvio 4). Lisäksi on puhtaan tuoton hajonta varsinkin pienemmillä tiloilla ollut hyvin suuri (taulukko 13), joten puhtaan tuoton verotusperuste ei läheskään aina ole osunut yksin tilan kirjanpidon mukaisen puhtaan tuoton kanssa.

Kuvio 3. Maatalousylijäämän koostumus tutkituilla tiloilla vuosina 1959-1962 keskimäärin eri suuruusluokissa

Kuvio 4. Puhdas tuotto, viljelijäperheen työn arvo ja maatalousylijäämä ha kohti eri suuruusluokissa

Taulukko 13. Tilinpäätösten luku eri puhdastuotto-
luokissa eri kokoisilla tiloilla

Puhdas tuotto mk/ha	Pelto- ala, ha																					
	-800--700	-700--600	-600--500	-500--400	-400--300	-300--200	-200--100	-100--	0-100	100-200	200-300	300-400	400-500	500-600	600-700	700-800	800-900	900-1000	1000-1100	1100-1200	1200-1300	
alle 5		1	1	3	7	15	14	15	23	7	11	5	2	3		1					1	
5-10	1	2	6	17	34	83	143	202	244	189	81	45	28	9	4							
10-20				5	13	57	151	301	398	298	195	85	27	14	3	1					1	1
20-30					1	4	17	53	109	100	55	45	10	2								
30-40						6	9	21	46	60	48	16	9	4								
40-50							1	3	10	41	34	19	7									
50-70						1	1	7	12	13	8	7	6									
yli70								2	11	24	8	4	1									

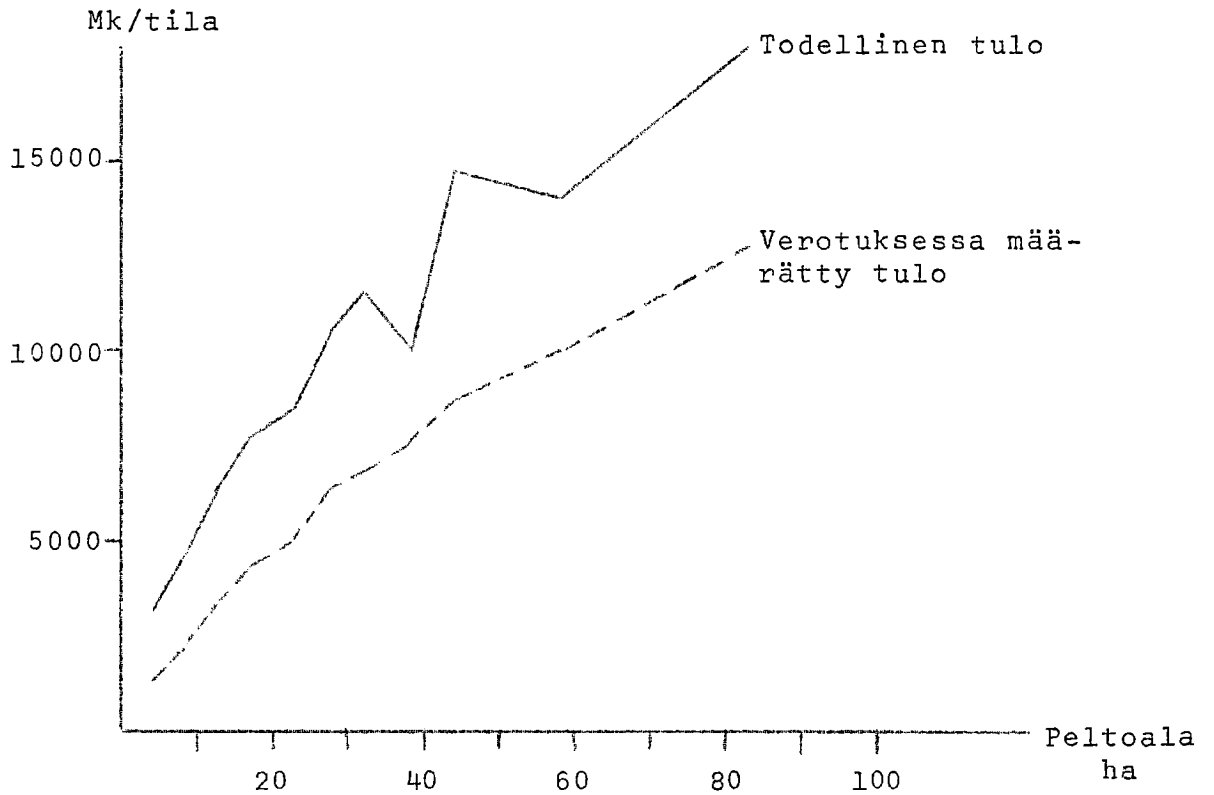
Viljelijäperheen työn arvo verotuksessa on alle 5 ha:n tiloil-
la ollut tutkittuina vuosina vajaa 30 % kirjanpidon mukaisesta ar-
vosta. Verotuksessa määrätty arvo on lähentynyt kirjanpidon mukaista
arvoa tilakoon noustessa. Yli 50 ha:n tiloilla verotuksessa määrät-
ty arvo on ollut n. 2 % suurempi kuin kirjanpidon mukaan.

Maatalousyli jäämän ja vastaavan verotuksessa määrätyn arvon
vertailu osoittaa, että sen osien puhtaan tuoton ja viljelijäper-
heen työn arvon verotuksessa, toisen yliverotus on osittain korjau-
tunut toisen aliverotuksella. (Vrt. taulukko 14 ja kuvio 5.)

Taulukko 14. Maatalouden todellinen ja verotuksessa määrätty
tulo mk/tila eri kokoisilla tiloilla vuosina
1959-1962 keskimäärin

Pelto- ala, ha	Maatalouden todellinen tulo mk/tila	Maatalouden veronalainen tulo mk/tila	Veronalainen tulo % todelli- sesta
alle 5	3162	1322	42
5-10	4505	2100	47
10-20	6800	3684	54
20-30	9058	5430	60
30-40	10844	7211	67
40-50	14754	8801	60
50-70	14050	10102	72
yli70	17957	12804	71

Kuvio 5. Maatalouden todellinen ja verotuksessa määrätty tulo mk/tila eri kokoisilla tiloilla vuosina 1959-1962 keskimäärin

Verotuksessa määrätty tulo todelliseen tuloon verrattuna on ollut alhaisin n. 40 % alle 10 ha:n tiloilla. Tulojen suhdetta osoittava %-luku on noussut tilakoon noustessa siten, että yli 50 ha:n tiloilla se on vähän yli 70 %.

D. Todellinen ja verotuksessa määrätty tulo tuotanto-suuntansa puolesta erilaisilla tiloilla

Tilojen tuotantosuunnan toteaminen muodostuu useimmissa tapauksissa vaikeaksi, koska meillä tilat ovat harvoin täysin erikoistuneet. Tässä tutkimuksessa on tyydytty jakoperusteena käyttämään kotieläintuoton osuutta prosentteina kokonaistuotosta, ja tarkasteltu tilojen todellisia ja veronalaisia tuloja näin muodostuneissa ryhmissä. Tilojen jakaantuminen kyseisiin ryhmiin eri alueilla ja suuruusluokissa on esitetty taulukossa 15.

Taulukko 15. Tutkittujen tilojen jakaantuminen eri tuotantosuuntiin

Kirjanpi- toalue ja suuruus luokka	Kotieläintuoton osuus kokonaistuotosta %					Yhteensä
	alle 20	20- 40	40- 60	60- 80	yli 80	
Etelä-Suomi	52	45	262	789	433	1581
Sisä-Suomi	4	8	29	449	475	965
Etelä-Pohjanmaa	-	-	16	154	112	282
Pohjois-Pohjanmaa	-	-	5	49	184	238
Koillis-Suomi	4	-	5	107	400	516
Yhteensä	60	53	317	1548	1604	3582
Peltoala						
alle 10 ha	6	16	60	453	629	1164
10-25 "	14	13	115	825	890	1857
25-50 "	26	17	116	219	78	456
yli50 "	14	7	26	51	7	105

Tilojen lukumäärästä on 88 % ollut sellaisia, joilla kotieläintuoton osuus on ollut yli 60 %. Pääasiassa kasvinviljelytuotantoa harjoittavia tiloja (kotieläintuoton osuus alle 20 %) on ollut vajaa 2 %, nekin miltei yksimaan Etelä-Suomesta ja valtaosalta (2/3) yli 25 ha:n tiloja. Toisaalta kotieläintuotantoa yli 80 %:sti harjoittavat tilat ovat miltei kaikki alle 25 ha:n tiloja. (Vrt. myös kuvio 6.)

Esitetyissä ryhmissä on puhdas tuotto ja viljelijäperheen työn arvo sekä vastaavat verotuksessa määrätyt arvot olleet seuraavat.

Taulukko 16. Puhdas tuotto ja viljelijäperheen työn arvo kirjanpidon mukaan ja verotuksessa eri tuotantosuunnissa vuosina 1959-1962 keskimäärin

Kotieläin- tuoton osuus kokonaistuotosta %	Puhdas tuotto mk/tila		Viljelijäperheen työn arvo mk/tila	
	Kirjanpi- don mukaan	Verotuk- sessa	Kirjanpi- don mukaan	Verotuk- sessa
alle 20	9832	3345	3299	3290
20-40	4785	2122	3564	3037
40-60	4418	2209	5150	3371
60-80	1957	1198	5409	2762
yli80	635	566	5256	2317

Puhtaan tuoton verotusarvo on tiloilla, joilla kotieläintuoton osuus on ollut alle 20 %, ollut hieman yli 30 % kirjanpidon mukaisesta puhtaasta tuotosta. Verotuksessa määrätyn arvon ja kirjanpidon mukaisen arvon ero on pienentynyt kotieläintuoton osuuden lisääntyessä. Tiloilla, joilla kotieläintuoton osuus on ollut yli 80 %, on puhtaan tuoton verotusarvo ollut n. 10 % kirjanpidon mukaisen arvon alapuolella.

Viljelijäperheen työn arvossa on vain vähäisiä eroja niillä tiloilla, joilla kotieläintuoton osuus on noussut yli 40 %:n kokonaistuotosta. Kotieläintuoton osuuden ollessa tätä pienempi, ei verotuksessa määrättyssä ja kirjanpidon mukaisessa arvossa ole suurta eroa. Tuotantosuunnan muuttuessa enemmän kotieläinvaltaiseksi jää verotuksessa määrätty työn arvo huomattavasti todellista työn arvoa pienemmäksi.

Maatalousyli jäämän arvo kirjanpidon mukaan ja verotuksessa eri tuotantosuunnissa nähdään taulukosta 17.

Taulukko 17. Maatalouden todellinen tulo (maatalousyli jäämä) ja verotuksessa määrätty tulo mk/tila eri tuotantosuunnissa vuosina 1959-1962 keskimäärin

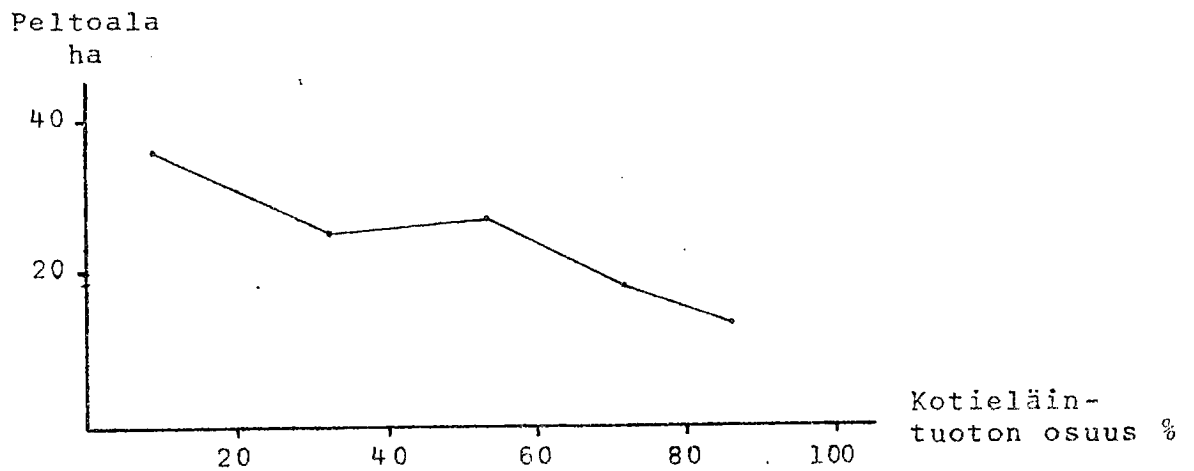
Kotieläintuoton osuus kokonaistuotosta %	Maatalouden todellinen tulo mk/tila	Maatalouden veronalainen tulo mk/tila	Veronalainen tulo % todellisesta tulosta
alle 20	13131	7101	54
20-40	8349	5543	66
40-60	9568	5994	63
60-80	7366	4205	57
yli 80	5891	3084	52

Veronalainen tulo on todelliseen tuloon verrattuna ollut korkein kotieläintuoton osuuden ollessa 20-40 % alentuen kotieläinvaltaisuuden lisääntyessä. Kotieläintuotantoon ovat suuntauneet lähinnä pienemmät tilat (vrt. kuvio 6), joilla veronalaisen ja todellisen tulon suhdetta osoittavan %-luvun on jo edellä todettu olleen alhaisemman kuin suuremmilla tiloilla.

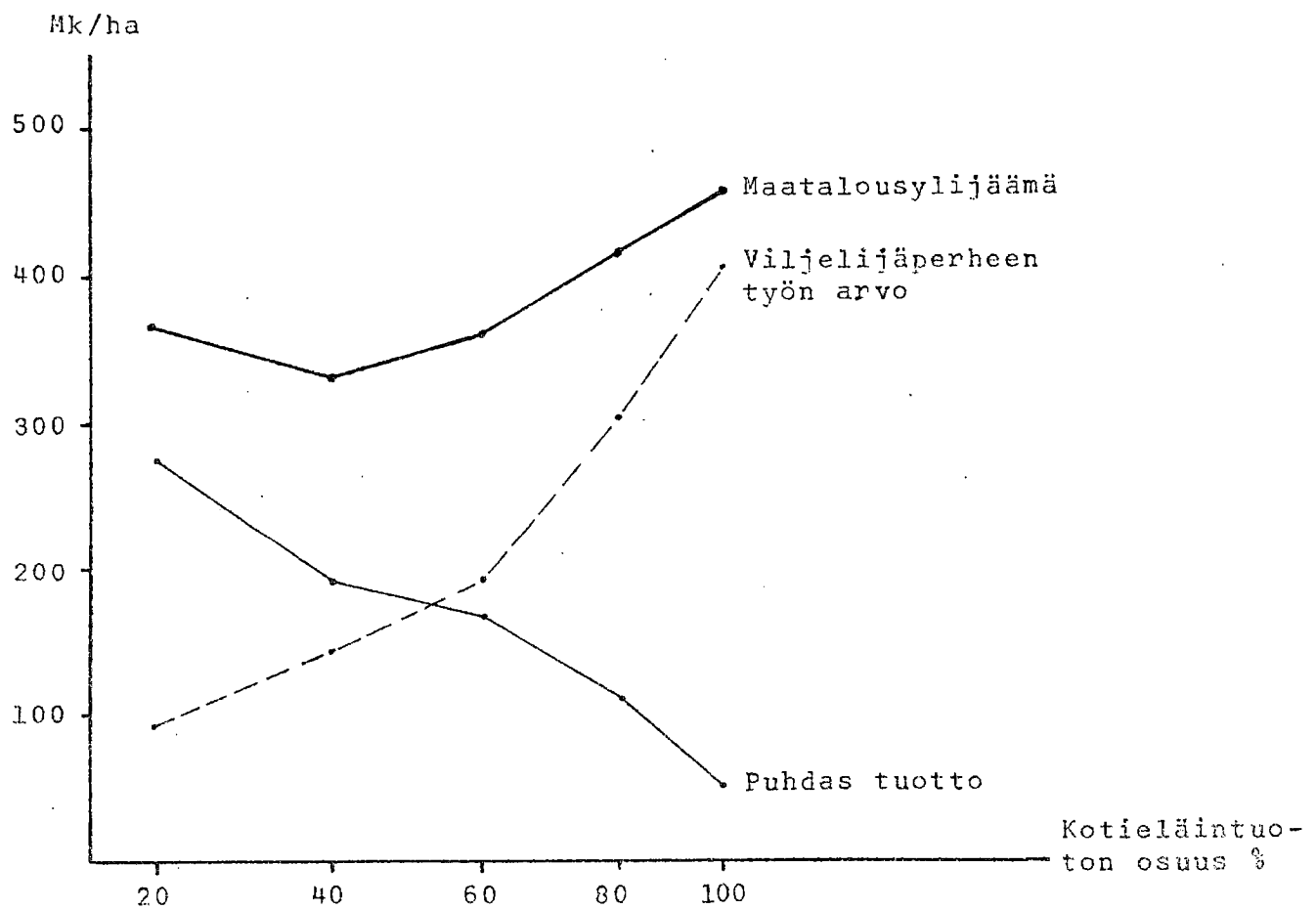
Veronalaisen ja todellisen tulon suhdetta on tarkasteltu myös eri kannattavuustutkimuksen suuruusluokkajaon puitteissa (taulukko 18). Eräiden ryhmien kohdalla jää tilojen luku kuitenkin tällöin hyvin pieneksi, mikä aiheuttaa tuloksissa suurta heilahtelua.

Taulukko 18. Veronalaisen ja todellisen tulon suhde %:na suuruusluokittain eri tuotantosuunnissa

Kotieläintuoton osuus kokonaistuotosta %	I (alle 10ha)	II (10-25ha)	III (25-50ha)	IV (yli 50ha)
alle 20	56	88	56	46
20-40	91	93	61	56
40-60	55	54	63	103
60-80	49	55	64	73
yli 80	43	54	63	84

Kuvio 6. Tuotantosunta ja tilakoko

Kuvio 7. Puhdas tuotto, viljelijäperheen työn arvo ja maatalousylijäämä mk/ha eri tuotantosunnissa vuosina 1959-1962 keskimäärin

E. Todellinen ja verotuksessa määrätty tulo työvoiman koostumuksen puolesta erilaisilla tiloilla

Maamme viljelmät ovat pääasiassa perheviljelmiä, joilla työt suoritetaan oman perheen työvoimalla. Suurilla tiloilla isäntä ehtii vain vähäisemmässä määrin ottaa osaa ruumiilliseen työhön, mikä on verotuksen ohjearvoja määrättäessä otettu myös huomioon. Valtiovarainministeriön ohjearvot ovat kuitenkin olleet keskimääräisarvoja, joista on ollut mahdollisuus poiketa yksityisten viljelmien tilanteen mukaan. Tässä tutkimuksessa ei kuitenkaan ole voitu selvittää, onko iän, sairauden ym. johdosta alentunut työkyky tai poissaolo esim. ansiotyön johdosta otettu huomioon työn arvoja määrättäessä. Selvityksen kohteeksi on otettu se, onko maataloustyön teettäminen palkatulla työvoimalla vaikuttanut todellisen ja verotuksessa määrätyn tulon suhteeseen. Palkkatyön osuus on laskettu %:na työkustannuksesta kultakin tilalta. Tutkittujen tilojen sijoittuminen ko. ryhmiin eri alueilla ja kannattavuustutkimuksen mukaisissa suuruusluokissa on esitetty taulukossa 19.

Taulukko 19. Tutkittujen tilojen jakaantuminen palkkatyön osuutta työkustannuksesta osoittaviin luokkiin

Kirjanpito alue ja suuruusluokka	Palkkatyön osuus työkustannuksesta %					yhteensä
	alle 20	20- 40	40- 60	60- 80	yli 80	
Etelä-Suomi	984	184	186	158	69	1581
Sisä-Suomi	686	172	69	24	14	965
Etelä-Pohjanmaa	267	12	2	1	-	282
Pohjois-Pohjanmaa	219	18	1	-	-	238
Koillis-Suomi	466	32	14	4	-	516
Yhteensä	2622	418	272	187	83	3582
Peltoala						
alle 10 ha	1091	47	22	4	-	1164
10-25 "	1434	278	119	26	-	1857
25-50 "	97	92	123	118	26	456
yli 50 "	-	1	8	39	57	105

Suurimmalla osalla palkkatyön osuus työkustannuksesta jää alle 20 %. Pohjoisilla alueilla, Etelä- ja Pohjois-Pohjanmaalla sekä Koillis-Suomessa, tilat ovat kuuluneet yli 90 %:sesti kyseen ryhmään. Etelä-Suomessa tiloista n. 60 %:lla on palkkatyön osuus ollut alle 20 % ja Sisä-Suomessa 70 %:lla.

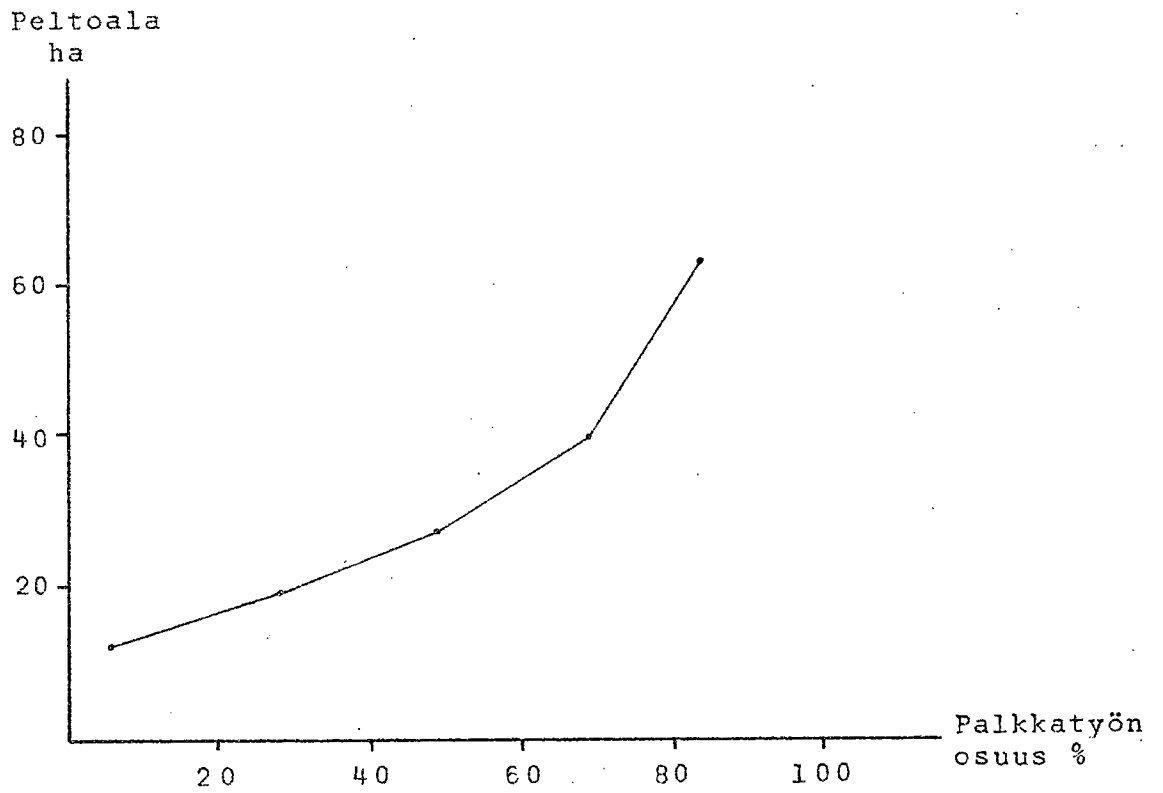
Palkatun työvoiman käyttö on liittynyt kiinteästi tilakokoon. Alle 10 ha:n suuruusluokassa oli tiloista vain 2 % sellaisia, joilla palkkatyönä on teetetty enemmän kuin 40 % tilan töistä, 10-25 ha:n suuruusluokassa 8 % ja 25-50 ha:n suuruusluokassa 59 %. Yli 50 ha:n suuruusluokassa yhtä lukuunottamatta kaikilla tiloilla oli palkkatyön osuus yli 40 % työkustannuksesta (vrt. myös kuvio 8).

Puhtaan tuoton ja viljelijäperheen työn arvo kirjanpidon mukaan ja verotuksessa on esitetyissä ryhmissä ollut seuraava.

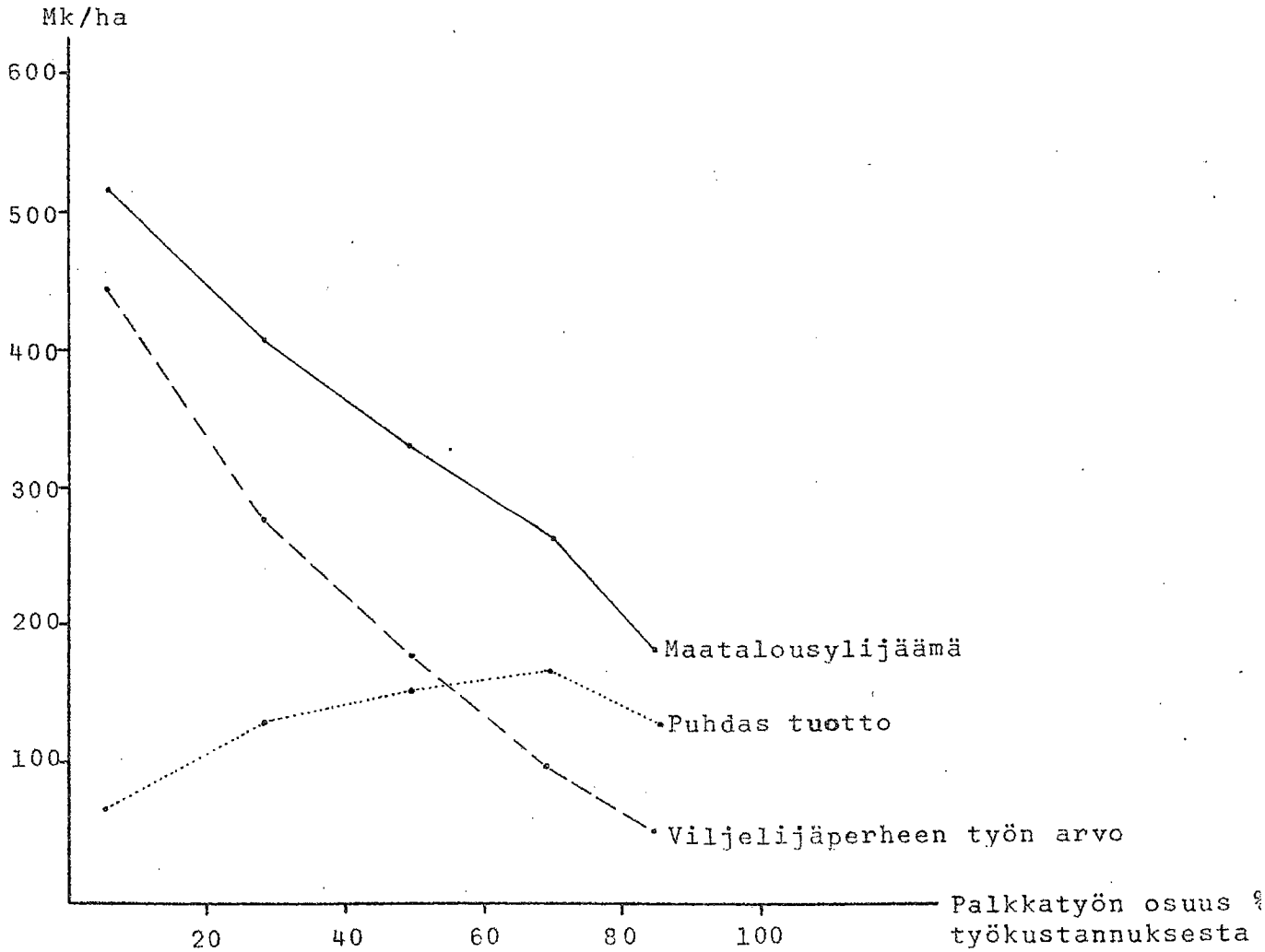
Taulukko 20. Puhdas tuotto ja viljelijäperheen työn arvo kirjanpidon mukaan ja verotuksessa palkkatyön osuuden mukaisissa ryhmissä

Palkkatyön osuus % työ- kustannuksesta	Puhdas tuotto mk/tila		Viljelijäperheen työn arvo mk/tila	
	Kirjanpi- don mukaan	Verotuk- sessa	Kirjanpi- don mukaan	Verotuk- sessa
alle 20	826	628	5424	2380
20-40	2516	1189	5329	2910
40-60	4266	2076	4961	3400
60-80	6611	3302	3937	3788
yli 80	8189	5433	3477	3964

Puhtaan tuoton verotusarvo on kirjanpidon mukaiseen arvoon verrattuna ollut korkein eli 76 % palkkatyön osuuden ollessa alle 20 %. Palkkatyön osuuden ollessa 20-80 % on verotuksessa määrätyn puhtaan tuoton suhde kirjanpidon mukaiseen puhtaaseen tuottoon ollut eri ryhmillä miltei sama eli 47-50 %. Kun palkkatyön osuus nousi yli 80 %:n muodostui ko. suhteeksi 66 %. Pinta-alayksikköä kohti laskettu puhdas tuotto näytti nousevan palkkatyön osuuden noustessa yli 60 %:n mutta aleni, kun palkkatyön osuus ylitti 80 %. (Vrt. kuvio 9.)

Kuvio 8. Palkkatyövoiman käyttö ja tilakoko

Kuvio 9. Maatalousylijäämä, viljelijäperheen työn arvo ja puhdas tuotto mk/ha palkkatyön osuutta työkustannuksesta osoittavissa luokissa

Viljelijäperheen työn arvon osalta on verotusarvo ollut alhaisin, eli 44 % kirjanpitoarvosta, palkkatyön osuuden ollessa alle 20 %, mutta on noussut palkkatyön osuuden noustessa siten, että ryhmässä, jossa palkkatyön osuus oli 60-80 %, oli verotusarvo 96 % kirjanpidon mukaisesta arvosta. Palkkatyön osuuden ollessa yli 80 %, on verotusarvo ylittänyt kirjanpidon mukaisen arvon 14 %:lla.

Maatalousyli jäämän osalta todellinen ja verotuksessa määrätty arvo ilmenevät taulukosta 21.

Taulukko 21. Maatalouden todellinen ja verotuksessa määrätty tulo vuosina 1959-1962 keskimäärin mk/tila palkkatyön osuuden vaihdella

Palkkatyön osuus % työkustannuksesta	Maatalouden todellinen tulo mk/tila	Maatalouden veronalainen tulo mk/tila	Veronalainen tulo % todellisesta tulosta
alle 20	6250	3212	51
20-40	7845	4394	56
40-60	9227	5846	63
60-80	10548	7508	71
yli 80	11666	9911	85

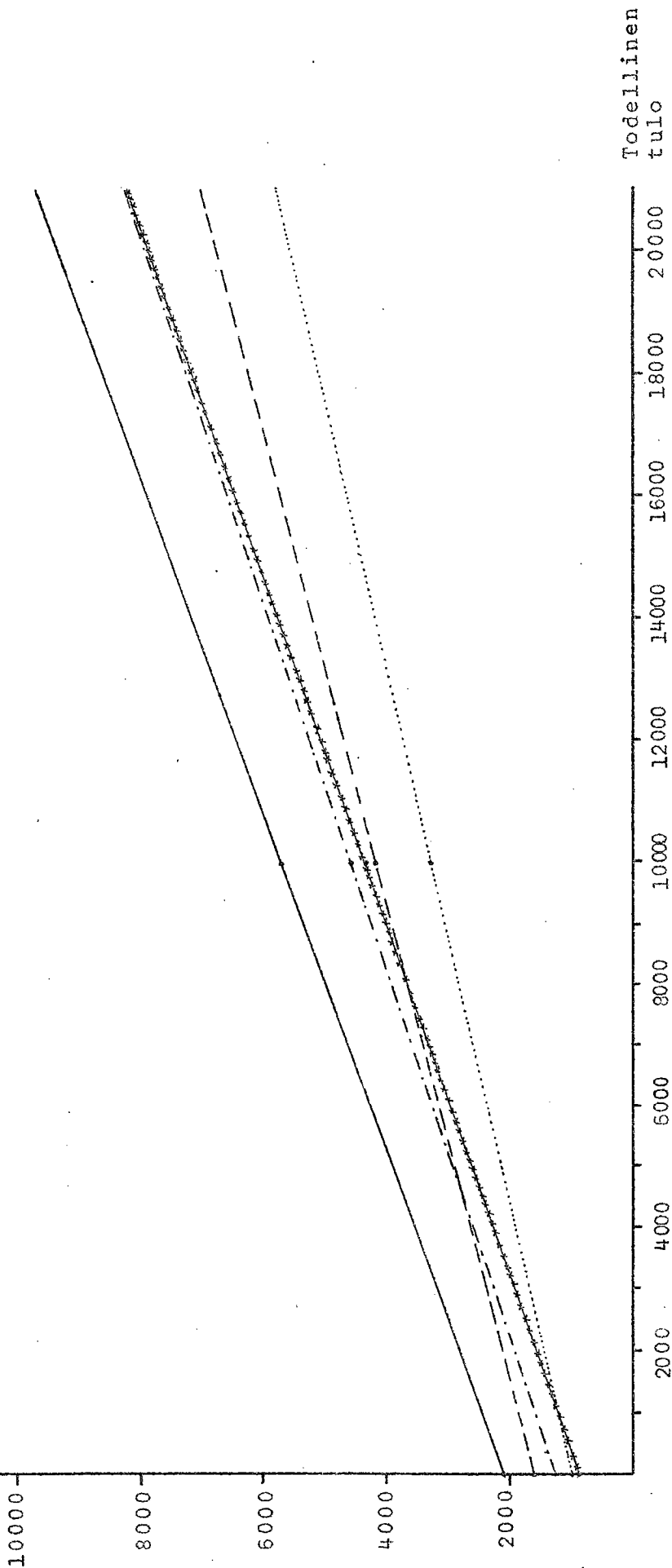
Veronalaisen ja todellisen tulon suhde on ollut alhaisin niillä tiloilla, joilla palkkatyön osuus työkustannuksesta on pysytellyt alle 40 %:n. Veronalainen tulo on suhteessa todelliseen tuloon noussut, kun oman perheen työ on jäänyt vähemmälle palkkatyöhön siirryttäessä. Vaikka pienimmät tilat, joilla ko. tulojen suhde on alhaisin, ovat juuri niissä ryhmissä, joissa palkkatyön osuus työkustannuksesta on alhaisin, voidaan eri suuruusluokkien osalta (vrt. taulukko 22) todeta suunnan olevan saman kuin keskimäärin kaikkien tutkittujen tilojen osalta.

Taulukko 22. Veronalaisen ja todellisen tulon suhde %:na suuruusluokittain vuosina 1959-1962 keskimäärin palkkatyön osuuden vaihdella

Palkkatyön osuus % työkustannuksesta	I alle 10ha	II 10-25ha	III 25-50ha	IV yli 50ha
alle 20	45	53	57	-
20-40	65	54	59	31
40-60	96	73	59	57
60-80	58	88	73	65
yli 80	-	-	102	82

Verotuksessa
määrätty tulo

—————	Etelä-Suomi	y= 2063+0.3666
- - - - -	Sisä-Suomi	y= 1596+0.2592
- - - - -	Etelä-Pohjanmaa	y= 1258+0.3324
xxxxxxx	Pohjois-Pohjanmaa	y= 897+0.3442
.....	Koillis-Suomi	y= 934+0.2347

Kuvio 10. Verotuksessa määrätyn tulon riippuvuus todellisesta tulosta eri kirjanpitoalueilla.

F. Verotuksessa määrätyn tulon ja todellisen tulon riippuvuussuhteesta

Tutkimusaineiston perusteella on edellä esitetyn todellisen tulon ja verotuksessa määrätyn tulon suhteen lisäksi selvitetty myös verotuksessa määrätyn tulon ja todellisen tulon riippuvuutta eri alueilla korrelaatio- ja regressioanalyysin avulla.

Etelä-Suomessa osoittaa analyysi verotuksessa määrätyn tulon seuranneen todellisen tulon muutoksia hieman paremmin kuin muilla alueilla. Korrelaatiokerroin on +0.67. Etelä-Pohjanmaalla korrelaatiokertoimen arvo on +0.65 eli lähellä Etelä-Suomen arvoa. Muilla alueilla kertoimen arvot ovat: Sisä-Suomessa +0.54, Pohjois-Pohjanmaalla +0.59 ja Koillis-Suomessa +0.56. Regressiosuorien yhtälöt ovat eri alueilla seuraavat. (Vrt. kuvio 10.)

Etelä-Suomi	$y = 2063 + 0.367 x$
Sisä-Suomi	$y = 1596 + 0.259 x$
Etelä-Pohjanmaa	$y = 1258 + 0.332 x$
Pohjois-Pohjanmaa	$y = 897 + 0.344 x$
Koillis-Suomi	$y = 934 + 0.235 x$

Etelä-Suomessa on tämän mukaan keskimäärin 3300 mk:n suuruinen tulo tullut verotetuksi täydestä määrästä. Todellisen tulon jäädessä tämän rajan alapuolelle verotuksessa määrätty tulo on ylittänyt todellisen tulon. Tulon noustessa sitä suuremmaksi on 1000 mk:n lisäys todellisessa tulossa lisännyt tuloa verotuksessa 367 mk:lla. Sisä-Suomessa on vastaavasti alle 2200 mk tulo tullut verotetuksi vähintään koko määrästä. Etelä-Pohjanmaalla vastaava tulo on 1900 mk, Pohjois-Pohjanmaalla 1400 mk ja Koillis-Suomessa 1200 mk. Tulon noustessa 1000 mk:lla verotuksessa määrätty tulo on noussut Etelä- ja Pohjois-Pohjanmaalla 332-344 mk:lla, Sisä-Suomessa 259 mk:lla ja Koillis-Suomessa 235 mk:lla.

G. Tulosten hajonta

Edellä on selvitetty todellisen tulon ja verotuksessa määrätyn tulon suhdetta tutkituilla tiloilla keskimäärin sekä eri kirjanpito-alueilla ja eri ryhmittelyperusteiden mukaan lasketuissa luokissa. Esitetyt keskiarvot eivät kuitenkaan vielä anna kuvaa yksityisten tilojen verotuksessa määrätyn ja todellisen tulon suhteesta. Taulukossa 23 esitetään verotuksessa määrätyn tulon ja todellisen tulon suhdetta osoittavien %-lukujen hajonta kannattavuustutkimuksen mukaisissa suuruusluokissa ja tutkituilla tiloilla yhteensä.

Taulukko 23. Verotuksessa määrätyn tulon ja todellisen tulon suhdetta osoittavien %-lukujen hajonta

Verotuksessa määrätty tulo % todellisesta tulosta	T i l i n p ä ä t ö s t e n l u k u				Yhteensä	
	alle 10ha	10-25ha	25-50ha	yli 50ha	kpl	%
alle 10	-	-	-	-	-	-
10-20	35	13	-	-	48	1.3
20-30	135	111	9	3	258	7.2
30-40	273	283	46	8	610	17.0
40-50	248	368	73	11	700	19.5
50-60	170	347	94	11	622	17.4
60-70	124	260	63	11	458	12.8
70-80	72	161	42	8	283	7.9
80-90	26	91	29	10	156	4.4
90-100	16	60	19	8	103	2.9
100-200	52	134	57	16	259	7.2
200-300	11	12	8	3	34	1.0
300-400	1	1	3	1	6	0.2
400-500	-	1	1	2	4	0.1
500-1000	-	3	2	4	9	0.2
yli 1000	-	4	2	-	6	0.2
Maatalousyli jäämä negatiivinen	1	8	14	3	26	0.7
Yhteensä	1164	1857	462	99	3582	100.0

Asetelma osoittaa hajonnan yksityisten tilojen kesken olevan erittäin suuren. Tilinpäätösten lukumäärästä kuului 8.5 % luokkiin, joissa verotuksessa määrätty tulo oli alle 30 % todellisesta tulosta, luokkiin 30-50 % yhteensä 36.5 % tilinpäätöksistä. Alle 45 %:lla tilinpäätösten luvusta verotuksessa määrätty tulo oli alle 50 % todellisesta tulosta. Toisaalta verotuksessa määrätty tulo ylitti todellisen tulon lähes 9 %:lla tilinpäätösten luvusta ja lisäksi vajaa 1 % oli tilinpäätöksiä, joissa maatalousylijäämä oli negatiivinen. Suuruusluokittain lukuja tarkasteltaessa havaitaan 25-50 ha ja yli 50 ha:n suuruusluokissa niiden tilinpäätösten lukumäärän, joissa verotuksessa määrätty tulo ylitti todellisen tulon, olevan suhteellisesti suuremman kuin alle 25 ha:n suuruusluokissa. Näitä tilinpäätöksiä oli 25-50 ha:n luokassa 19 % ja yli 50 ha:n suuruusluokassa lähes 30 % vastaavan luokan tilinpäätöksistä. Tappiollisia tilinpäätöksiä oli 25-50 ha:n ja yli 50 ha:n suuruusluokassa 3.0 % vastaavan luokan tilinpäätöksistä. Kahdessa ensimmäisessä suuruusluokassa tappiollisten tilinpäätösten luku jäi sitävastoin alle 0.5 %:n. Tutkituilla tiloilla keskimäärin oli verotuksessa määrätyn tulon osuus todellisesta tulosta 56.0 % kuten aikaisemmin on esitetty. Luokassa, johon keskiarvoprosentti kuului, oli yhteensä vain 17.4 % koko tilinpäätösten lukumäärästä.

IV KIRJANPIDON MUKAINEN TULO LASKETTUNA VASTAAMAAN MAATALOUDEN VEROTUSTA KOSKEVIA ERITYISSÄÄNNÖKSIÄ

Edellä on tarkasteltu verotuksessa määrätyn tulon suhdetta kirjanpidon mukaiseen tuloon eli ko. vuosina maataloudesta todella saatuun tuloon. Aikaisemmin on jo esitetty, että valtion- ja kunnallisverotuksesta annetuissa säännöksissä on erikseen määrätty, mitkä tulot on luettava maatalouskiinteistön veronalaisiksi tuloiksi.

Tulo- ja omaisuusverolain sekä maalaiskuntien kunnallisverotusta koskevien säädösten mukaan maatalouskiinteistön tuloksi oli laskettava vain sen puolison työn arvo, jonka tekemä työ kiinteistön hyväksi oli suurempi. 16 vuotta täyttäneiden perheenjäsenten työ luettiin näiden omaksi tuloksi. Aviopuolison ja alle 16 vuotiaitten työ jäivät näin ollen verotuksen ulkopuolelle.

Maatalouden kannattavuustutkimuksesta oli erikseen saatavissa viljelijäperheen miesten ja naisten sekä alaikäisten lasten työn arvo. Sensijaan ei miesten työkustannuksen jakaantumisesta isännän ja miespuolisten perheenjäsenten kesken eikä viljelijäperheen naisten työkustannuksen jakaantumisesta emännän ja naispuolisten perheenjäsenten kesken ollut kannattavuustutkimuksesta tietoja saatavissa. Emännän suorittama työ on senvuoksi jouduttu arvioimaan, jolloin kirjanpitotilojen työpäiväkirjoista vuodelta 1962/63 on tiloittain kerätty emännän suorittaman maataloustyön tuntimäärät. Näitä tietoja ei kuitenkaan ole voitu käyttää tutkimukseen kuuluneiden yksityisten tilojen kohdalla, jonka vuoksi on ollut tyydyttävä käyttämään ko. vuoden alueittain ja suuruusluokittain laskettuja työnmenekkilukuja kaikkina tutkimuksen alaisina vuosina.

Emännän työn arvo tutkimuksen alaisina vuosina on laskettu hinnoittelemalla mainitut työnmenekkiluvut kulloinkin ko. vuoden maatalouspalkkojen mukaisella naistryötunnin hinnalla.

Esitetyillä perusteilla laskettu emännän maataloustyön arvo tutkittuina vuosina keskimäärin ilmenee taulukosta 24.

Taulukko 24. Emännän suorittaman maataloustyön arvo mk/tila eri alueilla ja suuruusluokissa

Kirjanpi- toalue	mk/tila	Suuruusluokka peltoala, ha	mk/tila
Etelä-Suomi	1295	I alle 10	1425
Sisä-Suomi	1407	II 10-25	1453
Etelä-Pohjanmaa	1479	III 25-50	1074
Pohjois-Pohjanmaa	1370	IV yli 50	407
Koillis-Suomi	1444	Keskim.	1366

Emännän työn arvon lisäksi maatalouden verovapaisiin tuloihin kuului myös alaikäisten lasten työn arvo (taulukko 25).

Taulukko 25. Alaikäisten lasten suorittaman maataloustyön arvo mk/tila eri alueilla ja suuruusluokissa

Kirjanpi- toalue	mk/tila	Suuruusluokka peltoala, ha	mk/tila
Etelä-Suomi	134	I alle 10	146
Sisä-Suomi	183	II 10-25	196
Etelä-Pohjanmaa	155	III 25-50	128
Pohjois-Pohjanmaa	261	IV yli 50	47
Koillis-Suomi	197	Keskim.	167

Etelä-Suomessa on emännän suorittaman työn arvo alhaisin, joskaan alueittaiset erot eivät ole huomattavan suuria. Sitä vastoin suuremmilla tiloilla emännän maataloustyö on ollut tuntuvasti vähäisempää kuin I ja II suuruusluokassa. Alaikäisten lasten työpanos on ollut suurin Pohjois-Pohjanmaalla. Niinikään 10-25 ha:n suuruusluokassa se on ollut suurempi kuin muissa luokissa.

Verovapaat emännän ja alaikäisten lasten suorittamat maataloustyön arvot on puhdistettu maatalousylijästä (maatalouden todellinen tulo), joten se vastaa tällöin verotuslainsäädännön tarkoittamaa veronalaista tuloa. Taulukossa 26 on esitetty kyseisellä tavalla puhdistettu tulo ja sen ohella maatalouden todellinen tulo. Erityissäännöksiä vastaava tulo on Etelä-Suomessa 16 % alempi ja Koillis-Suomessa 33 % alempi kuin todellinen tulo. Muilla alueilla ero on alle 30 %. Yli 50 ha:n suuruusluokassa ero on vain 3 %, alle 10 ha:n suuruusluokassa sitä vastoin 36 %. Keskimäärin kaikilla tutkituilla tiloilla muodostui ero 22 %:ksi.

Seuraavassa on laskettu, kuinka maatalouden verotuksessa määrätty tulo suhtautuu sitä periaatteessa vastaavaan kirjanpidolliseen tuloon, josta on puhdistettu verovapaat tulot.

Maatalouden verotuksessa määrätty tulo % puhdistetusta maatalousylijäämästä

Kirjanpito- alue		Suuruusluokka peltoala, ha	
Etelä-Suomi	72	I alle 10	73
Sisä-Suomi	76	II 10-25	72
Etelä-Pohjanmaa	70	III 25-50	70
Pohjois-Pohjanmaa	70	IV yli 50	73
Koillis-Suomi	63	Keskim.	72

Verotuksessa määrätty tulo verrattuna verovapaista tuloista puhdistettuun maatalousylijäämään on Koillis-Suomen aluetta lukuunottamatta ollut samaa suuruusluokkaa kaikilla alueilla. Samoin voidaan todeta erittäin pieniä eroja tutkittujen tilojen suuruusluokittaisissa keskiarvoissa. Tutkituilla tiloilla keskimäärin muodostuu ko. tulojen suhteeksi 72 %.

Taulukko 26. Maatalouden verotuslainsäädäntöä vastaava tulo ja todellinen tulo tutkituilla tiloilla

Kirjanpito- alue ja suu- ruusluokka	Erityissään- nöksiä vastaa- va tulo mk/tila	Maatalou- den todell- linen tulo mk/tila	Erityissäännök- siä vastaava tulo % todellisesta tulosta
Etelä-Suomi	7346	8775	84
Sisä-Suomi	4068	5659	72
Etelä-Pohjanmaa	5017	6650	75
Pohjois-Pohjanmaa	4068	5699	71
Koillis-Suomi	3299	4941	67
Keskimäärin	5479	7012	78
Peltoala			
ha			
I alle 10	2799	4369	64
II 10-25	5358	7006	77
III 25-50	10570	11771	90
IV yli 50	15513	15967	97

V VALTIONVEROTUKSESTA VOIMASSA OLEVIEN YLEISTEN VEROSÄÄNNÖSTEN MUKAAN LASKETTU TULO

Edellä on käsitelty maatalouden todellisen tulon sekä veronalaisen tulon laskemisesta voimassa olevien erityissäännösten mukaan lasketun tulon suhdetta verotuksessa määrättyyn tuloon tutkimukseen kuuluvina vuosina. Erityissäännösten mukaan on emännän ja alaikäisten lasten työn arvo verovapaata tuloa.

Yleisten verosäännösten mukaan, jotka koskevat muita ammatinharjoittajia, on verovelvollisella ollut tulo- ja omaisuusverolain mukaan oikeus ns. aviopuolisovähennykseen. Vähemmän ansainneella puolisoilla on ollut nimittäin oikeus tehdä vähennys tulon täyteen määrään tulon noustessa vuosina 1961-1962 enintään 1500 mk:aan vuodessa (vuosina 1959-1960 1250 mk) ja ylittäväältä osalta puolet, ei kuitenkaan yhteensä enempää kuin 2800 mk (vuosina 1959-1960 2500 mk).

Näiden perusteiden mukaan on seuraavassa laskettu valtionverotuksessa sallitun aviopuolisovähennyksen suuruus alueittaisten ja suuruusluokittaisten emännän työn arvojen perusteella.

Aviopuolisovähennys emännän suorittaman maataloustyön arvosta

Kirjanpito- alue	mk/tila	Suuruusluokka Peltoala, ha	mk/tila
Etelä-Suomi	1264	I alle 10	1388
Sisä-Suomi	1369	II 10-25	1411
Etelä-Pohjanmaa	1431	III 25-50	1048
Pohjois-Pohjanmaa	1356	IV yli 50	407
Koillis-Suomi	1388	Keskim.	1329

Emännän suorittaman työn arvo eri alueilla ja suuruusluokissa keskimäärin on muodostunut niin alhaiseksi, että siitä olisi valtionverotuksessa sallitun vähennyksen jälkeen jäänyt veronalaiseksi tuloksi esim. Koillis-Suomessa 56 mk ja toisaalta Pohjois-Pohjanmaalla 14 mk. Yli 50 ha:n tiloilla ei veronalaista tuloa olisi jäänyt, muissa suuruusluokissa se olisi ollut 26-42 mk. Yksityisten tilojen kohdalla emännän suorittamassa maatalouden työpanoksessa on tutkitun vuoden 1962/63 kohdalla todettavissa

kuitenkin suuria vaihteluita. Tällöin erityissäännösten mukais-
ten ja valtionverotuksessa myönnetyn vähennyksen ero muodostuu
markkamääräisesti sitä suuremmaksi mitä suuremmasta suoritetun
työn arvosta on kysymys.

Maatalouden veronalainen tulo olisi yleisten tulo- ja omai-
suusverotussäännösten mukaan muodostunut seuraavaksi.

Veronalainen tulo valtionverotuksessa

Kirjanpito- alue	mk/tila	Suuruusluokka Peltoala, ha	mk/tila
Etelä-Suomi	7511	I alle 10	2981
Sisä-Suomi	4290	II 10-25	5595
Etelä-Pohjanmaa	5220	III 25-50	10723
Pohjois-Pohjanmaa	4343	IV yli 50	15560
Koillis-Suomi	3553	Keskim.	5683

Yhteenvedona esitetään vielä vuosien 1959-1962 maatalouden
todellinen tulo (maatalousylijäämä) tutkituilla tiloilla keski-
määrin sekä puhdistettu maatalousylijäämä, joka vastaa maatalou-
den verotuksesta annettuja erityissäännöksiä, kuten edellä
on esitetty. Lisäksi esitetään valtionverotuksesta voimassa ole-
vien, liikkeen- ja ammatinharjoittajia koskevia yleisiä säännök-
siä vastaava tulo sekä ko. vuosina verotuksessa määrätty tulo.

	Todellinen tulo kirjanpidon mu- kaan ¹⁾ (maata- lousylijäämä)	Todellinen tulo vero- vapailta tiloilla vä- hennettynä	Tulo yleis- ten säännös- ten mukaan valtionvero- tuksessa	Verotuk- sessa määrät- ty tulo
	mk/tila	mk/tila	mk/tila	mk/tila
Puhdas tuotto, johon sisältyy asuntoetu ja maatal.sivutulot	1757	1757	1757	1300
Isännän ja yli 16 vuotiaitten perheenjäsenten työn arvo	3722	3722	3722	2630
Emännän työn arvo	1366	-	37	-
Alaikäisten työn arvo	167	-	167	-
Yhteensä	7012	5479	5683	3930

¹⁾ Todellinen tulo vastasi liikkeen- ja ammatinharjoittajia koske-
vien yleisten verolakien mukaista tuloa kunnallisverotuksessa

Verotuksessa määrätty tulo muodostui 56 %:ksi todella saadusta tulosta. Erityissäännösten mukaan maatalouden tuloa verotettaessa ei kuitenkaan tuloksi ollut laskettava emännän ja alaikäisten lasten tuloa, jotka siten alensivat veronalaisen tulon 5479 mk:aan eli 78 %:iin todellisesta tulosta. Kun verotusperusteet puhtaasti tuoton osalta määrättiin kolmen viimeisen vuoden keskiarvon perusteella ja työn arvot kaavamaisesti pinta-alan mukaan, jäi verotuksessa määrätty (3930 mk) tulo tätä vastaavalla tavalla laskettua tuloa (5479 mk) 28 % pienemmäksi.

VI ISÄNNÄN TYÖN ARVON VEROTUS

Viljelijäperheen suorittaman maataloustyön arvoa ei voitu jakaa isännän ja perheenjäsenten työn arvoihin niiltä tiloilta, joilla isännän lisäksi oli myös miespuolisia perheenjäseniä, koska työn arvot oli laskettu ryhmittäin miesten, naisten ja alaikäisten osalta. Isännän työn arvon verotusta on sen vuoksi voitu tutkia vain niiden tilojen osalta, joilla viljelijäperheen miesten työn arvo käsitti vain isännän työn arvon. Selvityksen kohteeksi tuli siten yhteensä 1479 tilinpäätöstä eli vähän yli 40 % kaikista tutkimukseen kuuluneista tilinpäätöksistä.

Isännän työn arvo kirjanpidon mukaan ja verotuksessa esitetty taulukossa 27.

Taulukko 27. Isännän työn arvo mk/tila eri alueilla ja suuruusluokissa kirjanpidon mukaan ja verotuksessa

Kirjanpitoalue ja suuruusluokka	Kirjanpidon mukaan	Verotuksessa	Verotusarvo % kirjanpitoarvosta
Etelä-Suomi	3139	2514	80
Sisä-Suomi	2620	1769	68
Etelä-Pohjanmaa	3054	1923	63
Pohjois-Pohjanmaa	2514	1552	62
Koillis-Suomi	2119	1222	58
Keskimäärin	2832	2049	72
Peltoala			
ha			
I alle 10	2167	1259	58
II 10-25	3123	2185	70
III 25-50	3638	3577	99
IV yli 50	3837	4339	113

Luvut osoittavat isännän palkan tulleen verotuksessa määrätyksi kirjanpitoarvoon verrattuna korkeimmalle tasolle Etelä-Suomessa ja alimmalle tasolle Koillis-Suomessa. Suuruusluokkien väliset erot ovat huomattavan suuret. Alle 10 ha:n tiloilla

verotuksessa määrätty isännän palkka on ollut vähän yli puolet kirjanpidon mukaisesta arvosta, sensijaan yli 50 ha:n tiloilla verotusarvo on ylittänyt yli 10 %:lla kirjanpidon mukaisen arvon.

Etelä-Suomen osalta on selvitetty myös valtiovarainministeriön ohjearvojen mukaan lasketut isännän työn verotusarvot, joita on verrattu sekä kirjanpidon mukaisiin että lopullisessa verotuksessa määrättyihin isännän työn arvoihin eri suuruusluokissa.

Peltoala ha	Isännän työn arvo Etelä-Suomessa mk/tila		
	Kirjanpidon mukaan	Valtiovarainminis- teriön ohjearvojen mukaan	Verotuksessa määrätty
I alle 10	2274	1667	1465
II 10-25	3280	2700	2376
III 25-50	3769	3986	3623
IV yli 50	3837	4928	4339

Kaavamaisesti ohjearvojen mukaan laskettu isännän työn arvo ylitti jo III suuruusluokankin tiloilla kirjanpidon mukaisen arvon. Ohjearvot oli tarkoitettu kuitenkin täystyölliselle verovelvolliselle, joten niistä oli mahdollisuus poiketa tilanteen mukaan. Lopullisessa verotuksessa isännän työn arvo on kaikissa suuruusluokissa määrätty ohjearvoja alhaisemmiksi.

Tarkasteltavana olevien tilojen kohdalla on verotuksessa määrätyn ja todellisen tulon suhde muodostunut kaikilla alueilla ja muissa suuruusluokissa paitsi 25-50 ha:n tiloilla hieman alemmaksi kuin kaikilla tutkimukseen kuuluneilla tiloilla.

Taulukko 27. Todellinen ja verotuksessa määrätty tulo mk/tila niillä tiloilla, joilla isäntä on ollut ainoa miespuolinen työntekijä

Kirjanpitoalue ja suuruusluokka	Todellinen tulo	Verotuksessa määrätty tulo	Verotuksessa määrätty tulo % todellisesta
Etelä-Suomi	8039	4789	60
Sisä-Suomi	5177	2640	51
Etelä-Pohjanmaa	5778	2825	49
Pohjois-Pohjanmaa	4870	2052	42
Koillis-Suomi	4327	1600	37
Keskimäärin	6432	3490	54
Peltoala			
ha			
I alle 10	4086	1827	45
II 10-25	6587	3447	52
III 25-50	11044	7200	65
IV yli 50	16725	11486	69

Keskimääräinen %-luku muodostui niillä tiloilla, joilla isäntä oli ainoa viljelijäperheen miespuolinen työntekijä, 54:ksi. Kaikilla tutkituilla tiloilla vastaava %-luku oli 56.

VII MAATILAN KIIINTEISTÖTULO VEROTUKSESSA

Maataloudesta saadun tulon ohella on tutkimuksenalaisten tilojen verotusaineiston perusteella selvitetty verotuksessa määrätty koko maatilan kiinteistötulo. Edellä on käsitelty maatalouden osalta verotuksessa määrätyn tulon suuruutta ja koostumusta. Metsätalouden veronalainen tulo on koostunut metsän puhtaan tuoton ja verovelvollisen metsätalouden hyväksi suorittaman työn sekä hankintahakkuseen käytetyn työn arvosta. Metsän puhdas tuotto ja metsätyön arvo tilaa kohti on keskimäärin vv. 1959-1962 tutkituilla tiloilla eri alueilla ollut seuraava.

	Metsätalouden veronalainen tulo mk/tila					Keskim.
	Etelä-Suomi	Sisä-Suomi	Etelä-Pohjanmaa	Pohjois-Pohjanmaa	Koillis-Suomi	
Metsätalouden puhdas tuotto	1634	1355	560	501	461	1230
Metsätaloustyö	70	74	35	35	72	66
Yhteensä	1704	1429	595	536	533	1296

Kannattavuustutkimuksessa käytetyissä suuruusluokissa metsätalouden veronalainen tulo on vastaavasti ollut seuraava.

	Metsätalouden veronalainen tulo mk/tila			
	M u u n n e t t u p e l t o a l a alle 10ha	10-25ha	25-50ha	yli 50ha
Metsätalouden puhdas tuotto	555	999	2939	5533
Metsätaloustyö	48	55	119	235
Yhteensä	603	1054	3058	5768

Maatilan kiinteistötulon koostuminen eri kirjanpitoalueilla ja eri kokoisilla tiloilla ilmenee taulukoista 28 ja 29.

Taulukko 28. Maatilan kiinteistötulon koostuminen tutkituilla tiloilla vuosina 1959-1962 keskimäärin kirjanpitoalueittain

	Etelä-Suomi %	Sisä-Suomi %	Etelä-Pohjanmaa %	Pohjois-Pohjanmaa %	Koillis-Suomi %
Maatalouden puhdas tuotto	26.6	11.1	17.9	7.8	6.1
Viljelijäperheen työn arvo	44.8	51.8	63.0	71.8	67.0
Asuntoetu	3.7	4.7	4.1	4.5	5.6
Muu maatal.tulo	0.5	0.8	0.5	0.2	0.9
Metsätalouden puhdas tuotto	23.4	30.0	13.6	14.7	17.6
Metsätalouden hyväksi tehdyn työn arvo	1.0	1.6	0.9	1.0	2.8
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Taulukko 29. Maatilan kiinteistötulon koostuminen tutkituilla tiloilla vuosina 1959-1962 keskimäärin suuruusluokittain

	I alle 10 peltoha	II 10-25 peltoha	III 25-50 peltoha	IV yli 50 peltoha	Keskimäärin
Maatalouden puhdas tuotto	12.8	16.2	26.3	37.1	20.2
Viljelijäperheen työn arvo	57.6	57.6	40.6	26.4	50.3
Asuntoetu	5.8	4.3	3.2	2.7	4.1
Muu maatal.tulo	0.9	0.4	0.8	0.2	0.6
Metsätalouden puhdas tuotto	21.1	20.4	28.0	32.2	23.5
Metsätalouden hyväksi tehdyn työn arvo	1.8	1.1	1.1	1.4	1.3
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Maatalouden osuus maa- ja metsätalouden veronalaisesta tulosta on tutkituilla tiloilla keskimäärin ollut n. 75 %. Metsätalouden

osuus maa- ja metsätalouden tulosta muodostui Etelä- ja Pohjois-Pohjanmaalla alhaisemmaksi kuin muilla alueilla eli n. 15 %:ksi. Sisä-Suomen alueella se sitävastoin oli korkein, 32 %.

Kahdessa alimmassa suuruusluokassa metsätalouden merkitys tuloissa oli suunnilleen samansuuruinen, niiden osuus oli vähän yli 20 %, 25-50 ha:n tiloilla vastaava osuus oli 29 % ja yli 50 ha:n tiloilla 34 %.

Metsätalouden hyväksi tehdyn työn arvo, johon on laskettu myös hankintahakkuuseen käytetty työ, on tutkituilla tiloilla keskimäärin ollut n. 5 % metsätalouden puhtaan tuoton arvosta. Koillis-Suomen alueella metsätaloustyön arvo on ollut n. 16 %, Etelä-Suomessa 4 % ja muilla alueilla 5-7 % metsätalouden puhtaan tuoton arvosta. Alle 10 ha:n tiloilla keskimäärin on metsätaloustyön arvo vastaavasti ollut 9 %, 10-25 ha:n tiloilla 6 % sekä 25-50 ha:n ja yli 50 ha:n tiloilla 4 %. Valtiovarainministeriön ohjeiden mukaan verovelvollisen metsätaloutensa hyväksi tekemän työn arvo voitiin hänen metsänsä hyväksi suorittamansa työn määrästä ja laadusta riippuen arvioida 2.5-5.0 %:ksi metsämaan puhtaan tuoton määrästä. Jos verovelvollinen on omasta metsästä tehdyn hankintakaupan yhteydessä suorittanut itse myös metsän hakkuuta, puutavaran valmistamista tai sen ajoa metsästä, tuli tämän työn arvo ottaa huomioon arvioituna siihen määrään, mikä siitä olisi ollut palkatulle henkilölle suoritettava. Sama koski myös perheenjäsenten hankintakaupan yhteydessä suorittamaa työtä.

VIII TIIVISTELMÄ

Tutkimuksessa on selvitetty maatalouden todellisen ja verotuksessa määrätyn tulon suhdetta vuoden 1967 loppuun voimassa olleen verotusjärjestelmän mukaan. Tutkimuksessa, jossa ovat mukana maatalouden kannattavuustutkimukseen kuuluneet tilat, on verrattu verotuksessa vuosina 1959-1962 määrättyä tuloa maatalouden todelliseen tuloon. Tulokset on ryhmitelty alueittain ja suuruusluokittain sekä tuotantos suunnan ja työvoiman kokoonpanon mukaan.

Maatalouden veronalainen tulo koostui pääasiassa puhtaan tuoton verotusarvosta ja viljelijäperheen työn arvosta. Viljelijäperheen työn arvo verotuksessa käsitti vain verovelvollisen ja 16 vuotta täyttäneiden perheenjäsenten työn arvon, emännän ja alaikäisten lasten työn arvoa ei maatalouden verosäädösten mukaan otettu huomioon veronalaista tuloa laskettaessa. Perheenjäseniä, jotka olivat täyttäneet 16 vuotta verotettiin erikseen heidän maatalouden hyväksi suorittamastaan työstä. Näiden lisäksi verotettiin erikseen asuntoedusta, erikoistuotannosta saadusta tulosta ja mm. vuokratulosta.

Puhtaan tuoton verotusarvo, joka laskettiin verovuoden ja kahden sitä edeltäneen kalenterivuoden puhtaan tuoton keskiarvona, vahvistettiin kunnittain viljelysmaan pinta-alayksikköä kohti keskimäärin. Tilan puhtaan tuoton verotusarvo määräytyi siten sen pinta-alan mukaan yleensä riippumatta siitä, mikä todellinen puhdas tuotto kussakin tapauksessa oli.

Verovelvollisen työn arvioimiseksi valtiovarainministeriö antoi vuosittain palkkausalueittain eri kokoisille tiloille ohjeet, joita sovellettaessa oli kuitenkin otettava huomioon kussakin tapauksessa todella suoritettun työn määrä.

Asuntoedusta sekä muista maatalouden sivutuloista verotettiin puhtaan tulon periaatteen mukaan.

Tutkituilla tiloilla keskimäärin muodostui verotuksessa määrätty tulo siten, että puhtaan tuoton osuus oli 26.8 %, viljelijäperheen työn 66.9 %, asuntoedun 5.5 % ja muiden sivutulojen 0.8 %.

Tutkittujen tilojen todellisessa tulossa (maatalousylijäämässä) oli puhtaan tuoton osuus keskimäärin 25 %, jolloin viljelijäperheen työn arvolle jäi 75 %. Puhtaan tuoton ja työn arvon keskinäiset suhteet vaihtelivat huomattavasti eri alueilla ja varsinkin eri suuruusluokissa. Niinpä esim. Etelä-Suomessa oli puhtaan tuoton osuus 39 % ja Koillis-Suomessa 3 %. Alle 10 ha:n tiloilla puhdas tuotto muodosti vain 3 % maatalousylijäämästä kun sen osuus yli 50 ha:n tiloilla oli 72 %.

Verotuksessa määrätyn ja todellisen tulon suhdetta tarkasteltaessa on tilat ryhmitelty alueittain ja suuruusluokittain sekä tuotantos suunnan ja työvoiman kokoonpanon mukaan.

a. Alueittainen tarkastelu osoittaa puhtaan tuoton verotusarvon Sisä-Suomen ja Koillis-Suomen alueella ylittäneen kirjanpidon mukaisen arvon. Verotusperuste on vuosittain määrätty sellaisillekin kunnille, joissa maatalous ei ole saanut puhdasta tuottoa. Muilla alueilla verotusarvo on jäänyt kirjanpidon mukaista puhdasta tuottoa pienemmäksi.

Viljelijäperheen työn arvo on verotuksessa määrätty alhaisimmalle tasolle kirjanpidon mukaiseen arvoon verrattuna Koillis-Suomessa ja toisaalta korkeimmalle tasolle Etelä-Suomessa. Täten on työn verotuksessa jossain määrin tullut korjattua puhtaan tuoton ali- tai yliverotusta.

Maatalousylijäämän osalta on verotuksessa määrätyn tulon suhde todelliseen tuloon verrattuna muodostunut Etelä-Suomessa 60 %:ksi ja Koillis-Suomessa 42 %:ksi. Muilla alueilla suhde on vaihdellut 50-55 %.

b. Suuruusluokittaisessa tarkastelussa on voitu todeta verotuksessa määrätyn puhtaan tuoton olleen alle 10 ha:n tiloilla huomattavasti suuremman kuin kirjanpidon mukaisen. Tilakoon kasvaessa suhde muuttui päinvastaiseksi. Puhtaan tuoton verotusarvo vahvistettiin pinta-alayksikköä kohti keskimäärin, ilman suuruusluokittaista porrastusta, kun sensijaan kirjanpidon mukaan pinta-alayksikköä kohti lasketun puhtaan tuoton on todettu kasvaneen tilakoon kasvaessa.

Viljelijäperheen työn verotusarvo verrattuna kirjanpidon mukaiseen arvoon alhaisin alimmissa suuruusluokissa. Ero on pienentynyt tilakoon kasvaessa ja yli 50 ha:n suuruusluokissa verotuksessa määrätty työn arvo on ylittänyt todellisen työn arvon.

Maatalousylijäämään nähden verotuksessa määrätty tulo on alle 10 ha:n tiloilla 42-47 % todellisesta tulosta. Tätä suuremmilla tiloilla 50 ha:iin asti suhdeluku vaihteli 54-67 % ja yli 50 ha:n tiloilla se ylitti 70 %. Tutkituilla tiloilla keskimäärin oli verotuksessa määrätyn ja todellisen tulon suhde 56 %.

c. Eräänä ryhmittelyperusteena käytettiin tilojen tuotantosuuntaa, joka määriteltiin kotieläintuoton osuutena kokonaistuotosta. Tällöin voitiin todeta verotuksessa määrätyn tulon todelliseen tuloon verrattuna olleen jonkinverran alemman mitä suurempi osuus kotieläintuotolla oli kokonaistuotosta. Tähän on kuitenkin osittain vaikuttamassa se, että pienet tilat ovat lähinnä suuntautuneet kotieläintuotantoon. Suuruusluokittainen tarkastelu osoitti tulosten vaihtelevan suuresti, koska yksityisissä ryhmissä tilaluku jäi kovin pieneksi.

d. Lopuksi on tarkasteltu, onko maataloudessa työn teettäminen palkatulla työvoimalla vaikuttanut verotuksessa määrätyn ja todellisen tulon suhteeseen. Tuloksien ryhmittelyssä on käytetty palkkatyön osuutta työkustannuksesta. Verotuksessa määrätyn tulon ja todellisen tulon suhde oli sitä alhaisempi mitä pienempi osuus työstä oli suoritettu palkatulla työvoimalla. Sama voitiin todeta myös tarkasteltaessa tuloksia eri suuruusluokkien puitteissa.

Yksityisten tilojen kohdalla tulokset ovat kuitenkin voineet muodostua keskiarvoista huomattavasti poikkeaviksi, koska verotuksessa määrätyn tulon suhdetta osoittavien %-lukujen hajonta on erittäin suuri, kuten taulukko 23 osoittaa.

Verotuksessa määrätyn tulon riippuvuutta todellisesta tulosta on selvitetty korrelaatio- ja regressioanalyysin avulla. Regressiosuorien yhtälöiksi saatiin.

Etelä-Suomi	$y = 2063 + 0.3666 x$	$r = + 0.67$
Sisä-Suomi	$y = 1596 + 0.2592 x$	$r = + 0.54$
Etelä-Pohjanmaa	$y = 1258 + 0.3324 x$	$r = + 0.65$
Pohjois-Pohjanmaa	$y = 897 + 0.3442 x$	$r = + 0.59$
Koillis-Suomi	$y = 934 + 0.2347 x$	$r = + 0.56$

Maatalouden verotuksesta annettujen erikoissäännösten mukaan ei maatalouden veronalaiseen tuloon luettu kuuluvaksi emännän eikä alaikäisten lasten työtä. Kirjanpidon mukaiseen maatalousyli jäämään ne sitävastoin sisältyivät. Tutkituilla tiloilla keskimäärin oli emännän työn arvo n. 20 % ja alaikäisten lasten työn arvo n. 2 % maatalousyli jäämästä. Suuruusluokittaiset erot sekä emännän että alaikäisten lasten työn arvoissa ovat tuntuvat. Veropaat emännän ja alaikäisten lasten työn arvot on puhdistettu maatalousyli jäämästä, joten se vastaa tällöin verotuslainsäädännön mukaista veronalaista tuloa. Verrattaessa verotuksessa määrättyä tuloa puhdistettuun maatalousyli jäämään, joka periaatteessa vastaa veronalaisen tulon laskemisesta annettuja säännöksiä, saadaan veronalaisen ja sitä vastaavan kirjanpidon mukaisen tulon suhteeksi tutkituilla tiloilla keskimäärin 72 %. Koillis-Suomea lukuunottamatta, jossa suhdeluku on 63 %, alueiden välisissä samoinkuin eri suuruusluokkien suhdeluvuissa on erittäin pieniä eroja.

Edellä esitetyn lisäksi on tarkasteltu maataloudesta saatua tuloa yleisten verosäännösten valossa, jotka koskivat liikkeen - ja ammatinharjoittajia. Kunnallisverotuksessa maatalouden todellinen tulo olisi vastannut siten veronalaista tuloa, jos perusteet olisivat olleet samat kuin liikkeen- ja ammatinharjoittajilla. Valtionverotuksessa verovelvollisella olisi ollut oikeus tehdä ns. aviopuolisovähennys. Emännän todella suorittaman maatalous- työn arvo oli yksityistapauksia lukuunottamatta niin alhainen, että tutkituilla tiloilla emännän todella suorittaman työn arvon ja vastaavan aviopuolisovähennyksen välillä oli eroa vain 37 mk,

joka olisi tullut veronalaiseksi tuloksi valtionverotuksessa. Alaikäisten lasten suorittaman työn arvo sitävastoin olisi ollut veronalaista tuloa.

Viljelijäperheen työn arvoa ei kirjanpitotiloilta ollut saatavissa eriteltyinä sen jäsenten osalle. Isännän työn arvoa ja vastaavaa verotusarvoa on sen vuoksi tutkittu erikseen niiden tilojen osalta, joilla isännän lisäksi ei ollut muita miespuolisia perheenjäseniä. Isännän palkka on Etelä-Suomessa määrätty suhteessa todelliseen tuloon korkeammalle tasolle kuin muilla alueilla. Lisäksi on myös todettava, että yli 50 ha:n tilojen isännän palkka on ylittänyt yli 10 %:lla todella suoritettun työn arvon, pienimmillä tiloilla sitävastoin verotuksessa määrätty isännän palkka on ollut vain vähän yli puolet todella suoritettun työn arvosta.

Maatalouden osuus maatalon kiinteistötulosta muodosti tutkituilla tiloilla keskimäärin 75 %, metsätalouden puhtaan tuoton arvo 24 % ja metsätalouden hyväksi tehdyn työn arvo 1 %.

Luettelo liitetaulukkoista

- Liitetaulukko 1. Verovelvollisen työn ohjearvot verovuosina 1959-1962
- Liitetaulukko 2. Tutkimukseen kuuluvien tilojen lukumäärä kirjanpitoalueittain ja suuruusluokittain vuosina 1959-1962
- Liitetaulukko 3. Puhdas tuotto mk/tila kirjanpidon mukaan tutkituilla tiloilla alueittain ja suuruusluokittain vuosina 1959-1962
- Liitetaulukko 4. Viljelijäperheen työn arvo mk/tila kirjanpidon mukaan tutkituilla tiloilla alueittain ja suuruusluokittain vuosina 1959-1962
- Liitetaulukko 5. Emännän suorittama maataloustyö tutkituilla tiloilla tuntia/v vuonna 1962/63
- Liitetaulukko 6. Emännän maataloustyön arvo mk/tila tutkituilla tiloilla vuosina 1959-1962 keskimäärin
- Liitetaulukko 7. TOL:n mukaan myönnettävä aviopuolisovähennys emännän maataloustyön arvosta vuosina 1959-1962 keskimäärin
- Liitetaulukko 8. Alaikäisten lasten suorittaman maataloustyön arvo tutkituilla tiloilla mk/tila vuosina 1959-1962
- Liitetaulukko 9. Maatalousylijäämä tutkituilla tiloilla mk/tila vuosina 1959-1962
- Liitetaulukko 10. Verotuksessa määrätty puhdas tuotto mk/tila tutkituilla tiloilla
- Liitetaulukko 11. Verotuksessa määrätty viljelijäperheen työn arvo mk/tila tutkituilla tiloilla vuosina 1959-1962
- Liitetaulukko 12. Verotuksessa määrätty asuntoedun arvo mk/tila tutkituilla tiloilla vuosina 1959-1962
- Liitetaulukko 13. Verotuksessa määrätty tulo maataloudessa mk/tila tutkituilla tiloilla vuosina 1959-1962
- Liitetaulukko 14. Verotuksessa määrätyn tulon suhde todelliseen tuloon (maatalousylijäämään) tutkituilla tiloilla vuosina 1959-1962
- Liitetaulukko 15. Tutkittujen tilojen (tilinpäätösten) jakaantuminen verotuksessa määrätyn tulon mukaisiin luokkiin Etelä-Suomessa vuosina 1959-1962

- Liitetaulukko 16. Tutkittujen tilojen (tilinpäätösten) jakaantuminen verotuksessa määrätyn tulon mukaisesti luokkiin Sisä-Suomessa vuosina 1959-1962
- Liitetaulukko 17. Tutkittujen tilojen (tilinpäätösten) jakaantuminen verotuksessa määrätyn tulon mukaisesti luokkiin Etelä-Pohjanmaalla vuosina 1959-1962
- Liitetaulukko 18. Tutkittujen tilojen (tilinpäätösten) jakaantuminen verotuksessa määrätyn tulon mukaisesti luokkiin Pohjois-Pohjanmaalla vuosina 1959-1962
- Liitetaulukko 19. Tutkittujen tilojen (tilinpäätösten) jakaantuminen verotuksessa määrätyn tulon mukaisesti luokkiin Koillis-Suomessa vuosina 1959-1962
- Liitetaulukko 20. Tutkittujen tilojen (tilinpäätösten) jakaantuminen verotuksessa määrätyn tulon mukaisesti luokkiin alle 10 ha:n suuruusluokassa vuosina 1959-1962
- Liitetaulukko 21. Tutkittujen tilojen (tilinpäätösten) jakaantuminen verotuksessa määrätyn tulon mukaisesti luokkiin 10-25 ha:n suuruusluokassa vuosina 1959-1962
- Liitetaulukko 22. Tutkittujen tilojen (tilinpäätösten) jakaantuminen verotuksessa määrätyn tulon mukaisesti luokkiin 25-50 ha:n suuruusluokassa vuosina 1959-1962
- Liitetaulukko 23. Tutkittujen tilojen (tilinpäätösten) jakaantuminen verotuksessa määrätyn tulon mukaisesti luokkiin yli 50 ha:n suuruusluokassa vuosina 1959-1962
- Liite 24. Kirjanpitoalueet

Liitetaulukko 1. Verovelvollisen työn ohjearvot verovuosina 1959-1962

Viitellyn maan ala	1959				1960				1961-1962			
	P a l k a u s a l u e		P a l k a u s a l u e		P a l k a u s a l u e		P a l k a u s a l u e		P a l k a u s a l u e		P a l k a u s a l u e	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
5	1500	1300	1100	850	1500	1300	1100	850	1550	1350	1150	900
10	2050	1850	1600	1300	2050	1850	1600	1400	2200	2000	1800	1550
15	2600	2400	2100	1750	2700	2500	2300	2100	2850	2650	2450	2200
20	2900	2700	2400	2050	3000	2800	2600	2400	3200	3000	2800	2550
25	3200	3000	2700	2350	3300	3100	2900	2700	3550	3350	3150	2900
30	3450	3250	2950	2600	3550	3350	3150	2950	3850	3650	3450	3200
35	3700	3500	3200	2850	3800	3600	3400	3200	4150	3950	3750	3500
40	3850	3650	3350	3000	3950	3750	3550	3350	4350	4150	3950	3700
45	4000	3800	3500	3150	4100	3900	3700	3500	4550	4350	4150	3900
50	4150	3950	3650	3300	4250	4050	3850	3650	4750	4550	4350	4100
60	4400	4200	3900	3550	4500	4300	4100	3900	5000	4800	4600	4350
70	4600	4400	4100	3750	4700	4500	4300	4100	5250	5050	4850	4600
80	4800	4600	4300	3950	4900	4700	4500	4300	5450	5250	5050	4800
90	4950	4750	4450	4100	5050	4850	4650	4450	5650	5450	5250	5000
100	5100	4900	4600	4250	5200	5000	4800	4600	5800	5600	5400	5150

Taulukko 2. Tutkimukseen kuuluvien tilojen lukumäärä kirjanpitoalueittain ja suuruusluokittain vuosina 1959-1962

Alue ja vuosi	alle 10 ha	10-25 ha	25-50 ha	yli 50 ha	Yhteensä
Etelä-Suomi					
1959	98	168	84	24	374
1960	109	173	91	25	398
1961	107	182	95	25	409
1962	101	183	91	25	400
Yht.	415	706	361	99	1581
Sisä-Suomi					
1959	86	128	16		230
1960	64	135	16		235
1961	84	147	17		248
1962	87	149	16		252
Yht.	341	559	65		965
Etelä-Pohjanmaa					
1959	24	38	-		62
1960	21	43	1		65
1961	19	44	3		66
1962	20	63	6		89
Yht.	84	188	10		282
Pohjois-Pohjanmaa					
1959	17	38	2		57
1960	19	36	3		58
1961	22	37	3		62
1962	21	38	2		61
Yht.	79	149	10		238
Koillis-Suomi					
1959	61	67	5		133
1960	63	64	4		131
1961	58	60	5		123
1962	63	64	2		179
Yht.	245	255	16		516
Koko maa yhteensä					
1959	286	439	107	24	856
1960	296	451	115	25	887
1961	290	470	123	25	908
1962	292	497	117	25	931
Yht.	1164	1857	462	99	3582

Taulukko 3. Puhdas tuotto mk/tila kirjanpidon mukaan tutkituilla tiloilla alueittain ja suuruusluokittain vuosina 1959-1962

Alue ja vuosi	alle 10 ha	10-25 ha	25-50 ha	yli 50 ha	Keskim.
Etelä-Suomi					
1959	364	1633	5788	10522	2804
1960	982	2622	7930	13074	4043
1961	960	2831	7341	13084	4016
1962	345	1666	5188	9150	2601
Keskim.	675	2193	6585	11467	3378
Sisä-Suomi					
1959	-133	548	2767		448
1960	175	1175	5351		1102
1961	54	581	4458		668
1962	-392	-398	1147		-298
Keskim.	-77	456	3446		469
Etelä-Pohjanmaa					
1959	-78	1289	-		760
1960	372	1979	3867		1489
1961	268	1729	3531		1391
1962	-237	919	5418		963
Keskim.	75	1426	4696		1139
Pohjois-Pohjanmaa					
1959	-357	406	1726		225
1960	8	801	3632		688
1961	212	759	3593		702
1962	-102	369	-1547		144
Keskim.	-43	580	2203		441
Koillis-Suomi					
1959	-333	467	1667		145
1960	63	1243	2556		716
1961	-295	675	1171		238
1962	-839	-312	1766		-537
Keskim.	-352	515	1746		141
Koko maa keskim.					
	147	1233	5840	11467	1757

Taulukko 4. Viljelijäperheen työn arvo mk/tila kirjanpidon mukaan tutkituilla tiloilla alueittain ja suuruusluokittain vuosina 1959-1962

Alue ja vuosi	alle 10 ha	10-25 ha	25-50 ha	yli 50 ha	Keskim.
Etelä-Suomi					
1959	4059	5373	5727	4547	5055
1960	4256	5564	5739	4144	5157
1961	4575	6007	5821	4535	5500
1962	4913	6386	6109	4777	5851
Keskim.	4452	5846	5851	4500	5397
Sisä-Suomi					
1959	3713	5161	4414		4568
1960	3855	5347	4840		4779
1961	4360	6033	5420		5564
1962	4801	6558	5910		5910
Keskim.	4185	5808	5150		5190
Etelä-Pohjanmaa					
1959	3743	5326	-		4713
1960	3941	5403	5103		4926
1961	4468	6085	8768		5741
1962	4918	6676	7292		6323
Keskim.	4237	5974	7516		5511
Pohjois-Pohjanmaa					
1959	3565	5405	7650		4935
1960	3576	5509	7273		4967
1961	3904	5791	9510		5301
1962	4321	6358	10496		5792
Keskim.	3863	5769	8664		5258
Koillis-Suomi					
1959	3581	4896	7549		4392
1960	3755	4937	7747		4454
1961	4095	5547	8654		4988
1962	4563	6070	9521		5388
Keskim.	4000	5354	8190		4799
Koko maa keskimäärin	4223	5774	5930	4500	5255

Taulukko 5. Emännän suorittama maataloustyö tuntia/v.
vuonna 1962/63

	alle 10ha	10-25ha	25-50ha	yli 50ha
Etelä-Suomi	1462	1450	988	388
Sisä-Suomi	1542	1428	814	
Etelä-Pohjanmaa	1428	1505	1643	
Pohjois-Pohjanmaa	1395	1357	1920	
Koillis-Suomi	1326	1583	2355	

Taulukko 6. Emännän maataloustyön arvo mk/tila tutkituilla
tiloilla vuosina 1959-1962 keskimäärin

	alle 10ha	10-25ha	25-50ha	yli 50ha	Keski- määrin
Etelä-Suomi	1457	1463	1022	407	1295
Sisä-Suomi	1506	1415	820		1407
Etelä-Pohjanmaa	1387	1507	1727		1479
Pohjois-Pohjanmaa	1366	1336	1913		1370
Koillis-Suomi	1288	1538	2330		1444
Keskimäärin	1425	1453	1074	407	1366

Taulukko 7. TOL:n mukaan myönnettävä aviopuolisovähennys emännän
maataloustyön arvosta vuosina 1959-1962 keskimäärin

	alle 10ha	10-25ha	25-50ha	yli 50ha	Keski- määrin
Etelä-Suomi	1414	1419	1022	407	1264
Sisä-Suomi	1441	1390	820		1369
Etelä-Pohjanmaa	1368	1449	1601		1431
Pohjois-Pohjanmaa	1360	1335	1644		1356
Koillis-Suomi	1288	1455	1844		1388
Keskimäärin	1388	1411	1048	407	1329

Taulukko 8 Alaikäisten lasten suorittaman maataloustyön arvo tutkituilla tiloilla mk/tila vuosina 1959-1962

Alue ja vuosi	alle 10 ha	10-25 ha	25-50 ha	yli 50 ha	Keski- määrin
Etelä-Suomi					
1959	124	149	109	85	130
1960	135	147	104	43	128
1961	142	167	78	41	132
1962	162	183	94	20	147
Keskimäärin	141	162	96	47	134
Sisä-Suomi					
1959	150	172	64		156
1960	172	163	47		158
1961	178	209	121		193
1962	182	253	151		222
Keskimäärin	171	201	96		183
Etelä-Pohjanmaa					
1959	84	159	-		130
1960	105	112	0		108
1961	136	143	525		158
1962	139	229	146		203
Keskimäärin	114	168	245		155
Pohjois-Pohjanmaa					
1959	182	202	1475		241
1960	151	261	1363		282
1961	101	320	1143		282
1962	109	321	27		239
Keskimäärin	133	276	1052		261
Koillis-Suomi					
1959	112	171	175		144
1960	107	238	345		178
1961	141	273	357		214
1962	178	323	576		256
Keskimäärin	135	250	325		197
Koko maa					
keskimäärin	146	196	127	47	167

Taulukko 9. Maatalousyli jäämä tutkituilla tiloilla mk/tila vuosina 1959-1962

Alue ja vuosi	alle 10 ha	10-25 ha	25-50 ha	yli 50 ha	Keskimäärin
Etelä-Suomi					
1959	4423	7005	11514	15069	7859
1960	5239	8186	13669	17218	9200
1961	5535	8839	13162	17619	9516
1962	5257	8052	11297	13926	8452
Keskimäärin	5127	8039	12436	15967	8775
Sisä-Suomi					
1959	3580	5709	7181		5015
1960	4030	6521	10192		5881
1961	4414	6614	9878		6093
1962	4409	6160	7057		5612
Keskimäärin	4108	6263	8597		5659
Etelä-Pohjanmaa					
1959	3666	6615	- -		5473
1960	4313	7382	8970		6415
1961	4736	7814	12299		7132
1962	4681	7596	12710		7286
Keskimäärin	4311	7400	12212		6650
Pohjois-Pohjanmaa					
1959	3208	5811	9377		5160
1960	3583	6311	10905		5655
1961	4116	6550	13103		6003
1962	4218	6728	8948		5937
Keskimäärin	3820	6349	10867		5699
Koillis-Suomi					
1959	3248	5363	9214		4538
1960	3818	6180	10303		5170
1961	3800	6222	9825		5226
1962	3725	5758	11287		4851
Keskimäärin	3648	5869	9936		4941
Koko maa keskimäärin					
	4369	7006	11771	15967	7012

Taulukko 10. Verotuksessa määrätty puhdas tuotto mk/tila tutkituilla tiloilla vuosina 1959-1962

Alue ja vuosi	alle 10 ha	10-25 ha	25-50 ha	yli 50 ha	Keskimäärin
Etelä-Suomi					
1959	396	898	2153	4341	1269
1960	539	1195	2916	5845	1701
1961	726	1554	3848	7649	2243
1962	707	1517	3660	7542	2178
Keskimäärin	594	1300	3173	6364	1860
Sisä-Suomi					
1959	183	438	1077		387
1960	214	439	1320		447
1961	288	640	1744		596
1962	275	610	1671		562
Keskimäärin	227	549	1457		501
Etelä-Pohjanmaa					
1959	265	720	-		544
1960	287	640	1243		535
1961	431	1035	2254		916
1962	388	905	2227		878
Keskimäärin	337	837	2137		734
Pohjois-Pohjanmaa					
1959	113	220	471		196
1960	119	243	467		214
1961	176	361	618		308
1962	198	387	614		329
Keskimäärin	154	303	542		264
Koillis-Suomi					
1959	62	115	344		99
1960	75	150	395		121
1961	121	260	779		215
1962	127	260	844		204
Keskimäärin	96	194	555		159
Koko maa keskimäärin					
	337	795	2761	6364	1054

Taulukko 11. Verotuksessa määrätty viljelijäperheen työn arvo
mk/tila tutkituilla tiloilla vuosina 1959-1962

Alue ja vuosi	alle 10 ha	10-25 ha	25-50 ha	yli 50 ha	Keski- määrin
Etelä-Suomi					
1959	1749	3002	4130	4487	3022
1960	1707	3128	4181	4478	3064
1961	1810	3193	4486	4486	3211
1962	1785	3159	4521	4677	3217
Keskimäärin	1762	3123	4335	4533	3131
Sisä-Suomi					
1959	1267	2720	3472		2229
1960	1293	2701	3508		2253
1961	1487	2786	3962		2426
1962	1502	2779	4325		2436
Keskimäärin	1388	2748	3819		2340
Etelä-Pohjanmaa					
1959	1585	2765	-		2308
1960	1634	2710	3250		2371
1961	1790	2887	6087		2717
1962	1677	3070	4192		2833
Keskimäärin	1666	2883	4666		2584
Pohjois-Pohjanmaa					
1959	1492	2497	3990		2250
1960	1522	2766	3483		2395
1961	1503	2928	4794		2513
1962	1512	3115	4195		2598
Keskimäärin	1507	2827	4120		2443
Koillis-Suomi					
1959	1175	1827	3608		1595
1960	1251	2175	3962		1785
1961	1275	2151	4220		1822
1962	1276	2217	4750		1797
Keskimäärin	1244	2088	4031		1748
Koko maa keskimäärin					
	1519	2820	4254	4533	2630

Taulukko 12. Verotuksessa määrätty asuntoedun arvo mk/tila tutkituilla tiloilla vuosina 1959-1962.

Alue ja vuosi	alle 10 ha	10-25 ha	25-50 ha	yli 50 ha	Keskimäärin
Etelä-Suomi					
1959	172	231	311	457	248
1960	180	234	337	478	258
1961	189	242	359	465	269
1962	188	243	357	430	267
Keskimäärin	183	238	342	457	261
Sisä-Suomi					
1959	140	222	332		199
1960	148	230	351		207
1961	162	235	396		219
1962	161	233	433		218
Keskimäärin	153	230	351		211
Etelä-Pohjanmaa					
1959	137	170	-		157
1960	129	172	180		158
1961	120	173	200		159
1962	134	194	243		184
Keskimäärin	131	179	224		166
Pohjois-Pohjanmaa					
1959	97	165	360		152
1960	117	171	280		159
1961	103	166	300		150
1962	127	163	195		152
Keskimäärin	112	166	285		153
Koillis-Suomi					
1959	116	156	277		142
1960	126	157	262		145
1961	135	161	247		152
1962	128	157	267		145
Keskimäärin	126	158	262		146
Koko maa keskimäärin					
	153	213	337	457	216

Taulukko 13. Verotuksessa määrätty tulo mk/tila vuosina 1959-1962.

Alue ja vuosi	alle 10 ha	10-25 ha	25-50 ha	yli 50 ha	Keski- määrin
Etelä-Suomi					
1959	2321	4145	6629	9323	4557
1960	2445	4570	7507	10839	5053
1961	2736	5018	8794	12650	5765
1962	2696	4949	8649	13059	5706
Keskimäärin	2552	4683	7929	11396	5285
Sisä-Suomi					
1959	1632	3390	4936		2840
1960	1680	3431	5358		2937
1961	1967	3697	6353		3294
1962	1968	3652	6445		3248
Keskimäärin	1812	3551	5782		3087
Etelä-Pohjanmaa					
1959	1987	3674			3021
1960	2087	3541	4673		3089
1961	2373	4099	8624		3808
1962	2232	4194	6704		3922
Keskimäärin	2158	3917	7077		3505
Pohjois-Pohjanmaa					
1959	1701	2908	4821		2615
1960	1780	3180	4231		2775
1961	1796	3454	5712		2975
1962	1836	3665	5004		3079
Keskimäärin	1782	3302	4948		2867
Koillis-Suomi					
1959	1365	2098	4229		1841
1960	1483	2489	4620		2070
1961	1583	2571	5246		2214
1962	1598	2659	5862		2190
Keskimäärin	1507	2448	4848		2076
Koko maa keskimäärin					
	2034	3847	7437	11396	3930

Taulukko 14. Verotuksessa määrätyn tulon suhde todelliseen tuloon
(maatalousylijäämään) tutkituilla tiloilla vuosina
1959-1962

Alue ja vuosi	alle 10 ha	10-25 ha	25-50 ha	yli 50 ha	Keski- määrin
Etelä-Suomi					
1959	52.5	59.2	57.6	61.9	58.0
1960	46.7	55.8	54.9	62.9	54.9
1961	49.4	56.8	66.8	71.8	60.6
1962	51.3	61.5	76.6	93.8	67.5
Keskimäärin	49.8	58.3	63.8	71.4	60.2
Sisä-Suomi					
1959	45.6	59.4	68.7		56.6
1960	41.7	52.6	52.6		49.9
1961	44.6	55.9	64.3		54.1
1962	44.6	59.3	91.3		57.9
Keskimäärin	44.1	56.7	67.3		54.5
Etelä-Pohjanmaa					
1959	54.2	55.5	-		55.2
1960	48.4	48.0	52.1		48.2
1961	50.1	52.4	70.1		53.4
1962	47.7	55.2	52.7		53.8
Keskimäärin	50.0	52.9	57.9		52.7
Pohjois-Pohjanmaa					
1959	53.0	50.0	51.4		50.7
1960	49.7	50.4	38.9		49.1
1961	43.6	52.7	43.6		49.6
1962	43.5	54.5	55.9		51.9
Keskimäärin	46.7	52.0	45.5		50.3
Koillis-Suomi					
1959	42.0	39.1	45.9		40.6
1960	38.8	40.3	44.8		40.0
1961	41.7	41.3	53.4		42.4
1962	42.9	46.2	51.9		45.2
Keskimäärin	41.3	41.7	48.8		42.0
Koko maa keskimäärin					
	46.6	54.9	63.2	71.4	56.0

Taulukko 15. Tutkittujen tilojen (tilinpäätösten) jakaantuminen verotuksessa määrätyn tulon mukaisiin luokkiin Etelä-Suomessa vuosina 1959-1962.

Todellinen tulo mk/tila	Verotuksessa määrätty tulo mk/tila																			
	alle 1000	1000-2000	2000-3000	3000-4000	4000-5000	5000-6000	6000-7000	7000-8000	8000-9000	9000-10000	10000-11000	11000-12000	12000-13000		13000-14000	14000-15000	15000-16000	16000-17000	17000-18000	18000-19000
-8000--7000									1											1
-7000--6000																				
-6000--5000						1														1
-5000--4000						1														1
-4000--3000						1		1												2
-3000--2000									1											1
-2000--1000							1		1											2
-1000- 0			1		1		1	1	2											6
0- 1000		2	1	1	3	2	1													10
1000- 2000		3	10	4			2	1	1	2		1								30
2000- 3000	8	14	15	6	4	3	1	3		2		1								57
3000- 4000	1	27	27	8	9	7	4			1	2									86
4000- 5000	1	25	46	37	17	6	4		2	1	1									140
5000- 6000		15	61	53	25	14	7	3	1				1							180
6000- 7000		1	43	61	38	15	6	6	4	2			1							177
7000- 8000		5	37	44	44	22	11	6	4	3	2	1			1					180
8000- 9000		1	17	32	34	20	16	9	2	1	1	2								135
9000-10000		1	2	18	23	13	15	12	4	3	1	2	1			1				96
10000-11000			1	18	15	16	17	7	7	5	5	1				1				93
11000-12000				4	8	13	14	12	4	2	2		2	2						63
12000-13000				2	2	8	11	5	4	7	3	2	1							45
13000-14000					3	5	13	6	4	4	2	2	2	1						42
14000-15000					1	7	10	11	7	3	3	1	1		1					45
15000-16000					1	2	5	5	6	3	2		1							25
16000-17000						3	5	3	3	7	2	1	3	1	2		1			31
17000-18000							4	3	4	4	1	3	1		1	2				23
18000-19000					1	4		5	2	2	4	4				1				23
19000-20000						1			2	3	4	4	1	1		1				17
20000-21000								1	4	1	4			1		2				13
21000-22000					1		2	1	2	1	2				1		1			11

jatk.

	alle	1000	1000-2000	2000-3000	3000-4000	4000-5000	5000-6000	6000-7000	7000-8000	8000-9000	9000-10000	10000-11000	11000-12000	12000-13000	13000-14000	14000-15000	15000-16000	16000-17000	17000-18000	18000-19000																				
22000-23000								3	4	1	2	3	1				1				15																			
23000-24000									1	1	1										3																			
24000-25000								1	1	1				2							5																			
25000-26000										1		1									2																			
26000-27000										1	1										2																			
27000-28000										1		1	1	1	1					2	6																			
28000-29000											1										1																			
29000-30000												1	1								2																			
30000-31000									1												1																			
31000-32000															1						1																			
32000-33000										1				2							3																			
33000-34000									1		1										2																			
34000-35000													1								1																			
35000-36000																																								
36000-37000										1											1																			
																					10	100	261	233	229	160	155	107	81	66	47	29	22	6	7	9	2		2	1581

Taulukko 16. Tutkittujen tilojen (tilinpäätösten) jakaantumisen verotuksessa määrätyn tulon mukaisiin luokkiin Sisä-Suomessa vuosina 1959-1962.

Verotuksessa määrätty tulo mk/tila	Todellinen tulo mk/tila	-7000-6000	-6000-5000	-5000-4000	-4000-3000	-3000-2000	-2000-1000	-1000-0	0-1000	1000-2000	2000-3000	3000-4000	4000-5000	5000-6000	6000-7000	7000-8000	8000-9000	9000-10000	10000-11000	11000-12000	12000-13000	13000-14000	14000-15000	15000-16000	16000-17000	17000-18000	18000-19000	19000-20000	20000-21000	21000-22000	22000-23000	23000-24000	24000-25000	25000-26000	26000-27000																				
alle 1000									2	14	14	8	1	1																																									
1000-2000							3			2	2	12	54	30	15	2	3	5																																					
2000-3000												9	14	33	47	49	39	22	10	7	5	2																																	
3000-4000	2					2	2		2	4	16	19	41	41	41	41	28	23		9	4	3	4																																
4000-5000		1				2	1		4	2	5	9	6	16	21	13	17		5	7	9	2	1	2																															
5000-6000									1			3	2	5	7	6	8		5	8	1	4	2							1																									
6000-7000											2		2	2	2	1	3		5	5	3			1			1																												
7000-8000						1							2	1					2	3	2	1	1									1																							
8000-9000																					1														1																				
9000-10000																														2																									
		2	1	3	1	5	10	42	105	120	155	145	125	72	64	38	31	15	12	4	4	4	2	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1						

Taulukko 17. Tutkittujen tilojen (tilinpäätösten) jakaantumisen verotuksessa määrätyn tulon mukaisiin luokkiin Etelä-Pohjanmaalla vuosina 1959-1962.

Todellinen tulo mk/tila		Verotuk- sessa mää- rätty tulo mk/tila				
alle 1000	1	3	1			5
1000-2000	2	8	11	6	5	38
2000-3000	1	2	11	19	11	68
3000-4000		9	11	16	13	83
4000-5000		2	6	6	4	55
5000-6000			1	3	3	18
6000-7000			2			6
7000-8000				1	1	5
8000-9000						2
9000-10000						1
10000-11000						1
		4	13	34	45	
		4	13	34	37	
				52	23	
				20	11	
				9	9	
				5	7	
				2	2	
						282

Taulukko 18. Tutkittujen tilojen (tilinpäättösten) jakaantumisen verotuksessa määrätyn tulon mukaisiin luokkiin Pohjois-Pohjanmaalla vuosina 1959-1962

Verotuksessa määrätty tulo mk/tila	Todellinen tulo mk/tila																	
	1000-2000	2000-3000	3000-4000	4000-5000	5000-6000	6000-7000	7000-8000	8000-9000	9000-10000	10000-11000	11000-12000	12000-13000	13000-14000	14000-15000	15000-16000	16000-17000	17000-18000	18000-19000
alle 1000	3	4	2															9
1000-2000	3	15	10	15	14	2	1											60
2000-3000	1	3	7	21	13	13	8	8										74
3000-4000			2	12	9	7	12	8	5	1								56
4000-5000					4	6	1	3	2		1				1			18
5000-6000						2	3	2	3								1	13
6000-7000						1	1	2	1		1							7
7000-8000																		
8000-9000																		
9000-10000																		1
	7	22	21	51	41	31	25	23	11	1	2		1	1	1			238

Taulukko 19. Tutkittujen tilojen (tilinpäätösten) jakaantumisen verotuksessa määrätyn tulon mukaisiin luokkiin Koillis-Suomessa vuosina 1959-1962.

Todellinen tulo mk/tila																						
Verotuksessa määrätty tulo mk/tila		0-1000	1000-2000	2000-3000	3000-4000	4000-5000	5000-6000	6000-7000	7000-8000	8000-9000	9000-10000	10000-11000	11000-12000	12000-13000	13000-14000	14000-15000	15000-16000	16000-17000	17000-18000	18000-19000	19000-20000	
		2	13	16	9	6	2	1														51
0-1000		2	5	19	34	46	53	40	14	4	1	1	2									232
1000-2000	2		5	10	21	25	28	19	14	12	3											137
2000-3000			1		4	7	17	19	12	7	4	2	2		1							76
3000-4000						2	3	4	1	1	1				1							12
4000-5000								1	1													6
5000-6000						2														1		1
6000-7000																				1		1
7000-8000																		1				1
		2	7	38	62	82	93	90	58	38	24	9	3	4	2			1	1	1	1	516

Taulukko 20. Tutkittujen tilojen (tilinpäätösten) jakaantumisen verotuksessa määrätyn tulon mukaisiin luokkiin alle 10 ha:n suuruusluokassa vuosina 1959-1962.

Verotuksessa määrätty tulo mk/tila	Todellinen tulo mk/tila															
	3000-4000	2000-3000	1000-2000	0-1000	1000-2000	2000-3000	3000-4000	4000-5000	5000-6000	6000-7000	7000-8000	8000-9000	9000-10000		10000-11000	
0-1000				3	29	45	19	8	3	1						108
1000-2000	1	8	39	118	125	129	67	20	10		1					518
2000-3000	1	1	18	25	62	94	77	57	37	17		2				391
3000-4000			5	5	9	27	27	23	13	8	3	2				122
4000-5000					2	3	4	4	4	4	3	2				22
5000-6000											1					1
6000-7000																
7000-8000												1	1			2
8000-9000																
9000-10000																
10000-11000																
11000-12000																
12000-13000																
13000-14000																
	2	12	91	193	217	261	178	105	65	28	7	5				1164

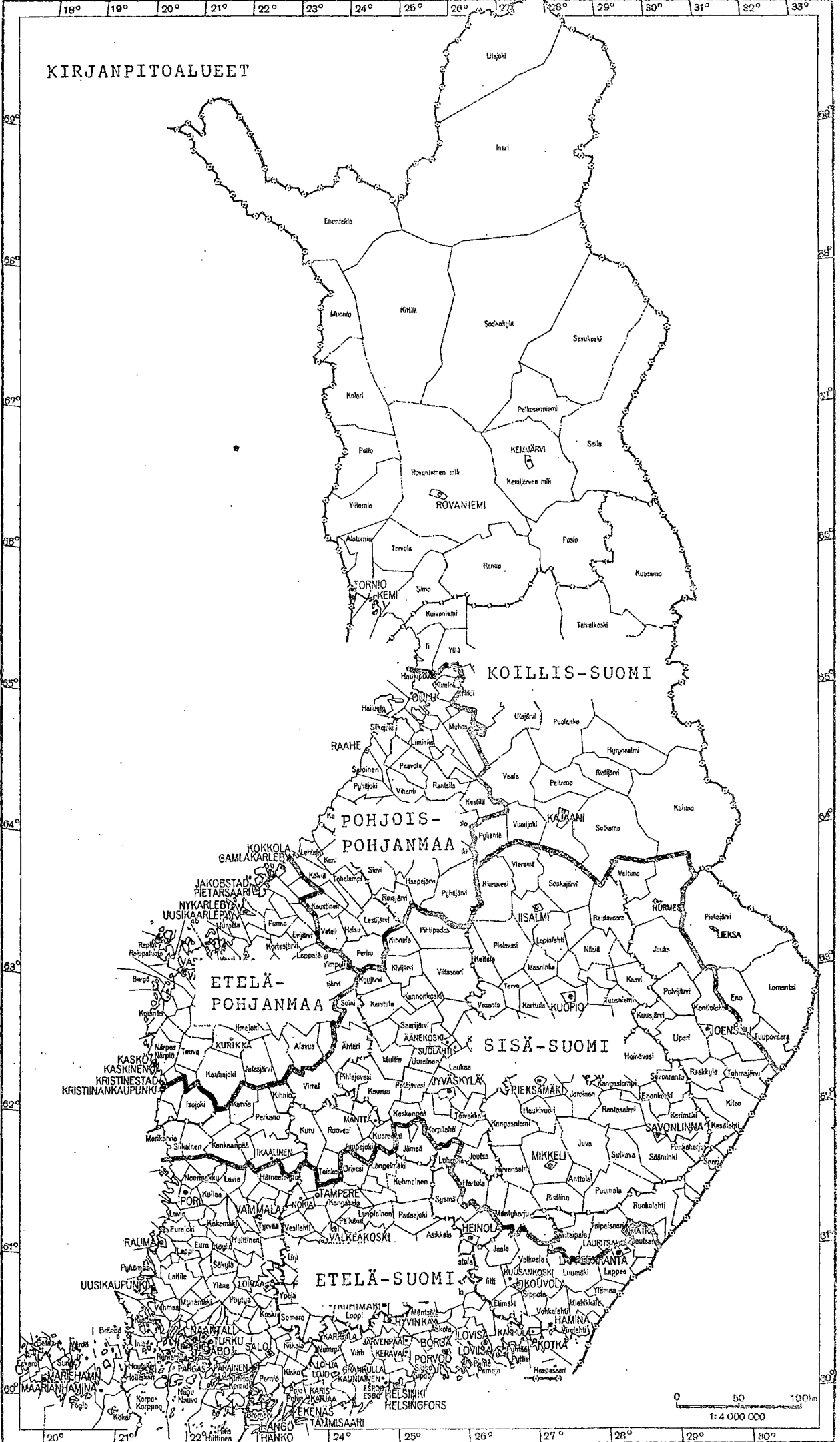
Taulukko 21. Tutkittujen tilojen (tilinpäätösten) jakaantuminen verotuksessa määrätyn tulon mukaisiin luokkiin 10-25 ha:n suuruusluokassa vuosina 1959-1962.

Verotuksessa määrätty tulo mk/tila	Todellinen tulo mk		mk/tila																						7
	0-1000	1000-2000	2000-3000	3000-4000	4000-5000	5000-6000	6000-7000	7000-8000	8000-9000	9000-10000	10000-11000	11000-12000	12000-13000	13000-14000	14000-15000	15000-16000	16000-17000	17000-18000	18000-19000	19000-20000	20000-21000	21000-22000			
0-1000	1	2	2	2																				7	
1000-2000	4	1	6	7	17	24	37	15	10	9	6	2	2											140	
2000-3000			8	19	37	64	85	70	49	33	12	5	2											384	
3000-4000	2	3	4	17	33	80	109	116	94	68	40	24	12	6	1									609	
4000-5000	1	1	6	2	9	17	26	45	67	57	30	27	16	6	5	1								376	
5000-6000			1	1	6	10	13	23	28	24	21	14	10	10	6	3	1	1						178	
6000-7000					2		6	4	6	9	13	16	9	7	8	3	2	1						98	
7000-8000								1	5	4	4	5	4	6	3	6	1							45	
8000-9000										1	1	1	1	1	2	2								10	
9000-10000										1	1	2	1	1	2									7	
10000-11000												1	1	1										2	
11000-12000																									
12000-13000																									
13000-14000																								1	
	1	1	6	12	22	57	112	211	294	302	253	208	132	87	57	34	26	21	10	6	1	1	1	1857	

Taukuko 22. Tutkittujen tilojen (tilinpäättösten) jakaantumisen verotuksessa määrätyn tulon mukaisiin luokkiin 25-50 ha:n suuruusluokissa vuosina 1959-1962.

Todellinen tulo																													
Verotuksessa määrätty tulo																													
mk/tila																													
0-1000																													
1000-2000																													
2000-3000																													
3000-4000	2																									2			
4000-5000		1	3																							11			
5000-6000		1	2	5	3	1	5	1																			39		
6000-7000		1	1	1	6	5	6	11	5	2	3	2	4	2	1	1	3	4	1								74		
7000-8000		1	1	1	3	2	3	8	7	11	8	5	6	5	2	1	3	5	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	92
8000-9000		1	1	1	1	2	2	2	3	8	5	6	5	4	3	5	4	3	5	2	1	3	1	1	1	1	1	1	76
9000-10000		1	1	1	1	4	2	2	3	1	3	6	2	4	2	3	3	6	4	2	3	3	1	1	1	1	1	1	62
10000-11000		1	1	1	1	3	2	1	1	2	5	1	6	3	3	2	2	3	3	2	3	1	1	1	1	1	1	1	53
11000-12000		1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	2	2	3	1	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	1	2	28
12000-13000		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	13
13000-14000		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
14000-15000		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
15000-16000		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2 1 2 2 2 4 3 7 12 19 26 30 43 32 26 25 15 27 17 23 13 10 7 11 3 3 2 2 4 6 2																													

SUMMARY

On the Relationship of Earned Income to Taxed Income in Agriculture in the Application of Taxation based on Farm Size

New tax legislation on farm income came into effect in early 1968. Under the legislative amendment, taxation is based on earned income. Under the old provisions, dating from the 1920s, it was not earned income but external factors such as the size, quality and location of the farm that determined taxable income. Moreover, the principles of income taxation were applied to estimate income from farm by-enterprises.

Under the old legislation, taxable farm income was largely made up of two components: net return and taxable labor input. Housing benefits, rental revenue and income from specialized production were also taxed.

Income from arable land was given in terms of the estimated net return from a similar property in a given community, taking into account current operating and maintenance costs, wages and reasonable depreciation rates.

Taxable net return, under a Government order, was equal to the average net returns of the fiscal year in question and two preceding years. To determine the taxable net return, the Government relied on figures from the bookkeeping farms involved in an agricultural profitability survey.

While the taxable net return was based on the average return of three immediately preceding years, it could, due e.g. to inflation, differ considerably from the actual figure.

The labor input supplied by the farmer and his family played a major role in farm taxation. Included in the return from a farm was the farmer's own labor input, geared to correspond to the pay of a hired person doing similar work. Annual guidelines for the estimation of the farmer's labor input were provided by the Finance Ministry for farms of different sizes and in different parts of the country. Similar guidelines were provided for the estimation of the work performed by members of the farmer's family.

Under the provisions concerning farm taxation, the work performed by the farmer's wife and minor children was not taken into account in determining taxable income.

Tax rates for net return were binding. In individual cases, it was possible to disregard the official rates only if taxation would otherwise have obviously become unjust. On the other hand, it is to be noted that tax rates for labor input were merely intended to serve as guidelines in the application whereof the actual labor input in each individual case was to be taken into account. Thus, the rates could be cut down in case the person liable to pay taxes also worked outside the farm or was absent from his home community or his ability to work was weakened by old age, sickness or some other reason. The rates could be raised if the farm's gross return had obviously grown, e.g. as a result of the application of exceptional skills.

As by-income, taxes were levied on the estimated benefit derived from the farmer's use of his own house or f.ex. on the revenue from a rented building. Similarly, taxes were imposed on income from, for instance, gardenig in case the garden lots were not intended for own use.

On the Relationship Between Earned and Taxed Income
in Agriculture

In this study, earned income refers to net return to total capital plus imputed wage of operator and his family as indicated in bookkeeping.

To figure out the corresponding taxable income, separate figures on net return and the farmer's own labor input were taken into consideration as were the labor input of family members above 16 years of age and by-income from agriculture.

The relationship of earned income to taxed income was examined primarily as it manifested itself in different parts of the country and on farms of different sizes. It is to be noted, however, that the figures refer to bookkeeping farms of above-average sizes and with above-average economic results. They should not, therefore, be generalized to represent the entire country.

In an examination of the results from different bookkeeping regions, it was found that insofar as net return was concerned, taxed income in relation to earned income was lowest in South Finland. On the other hand, in Northeast Finland, taxed net return was 12 per cent above the net return as shown by bookkeeping records. Taxed labor input in relation to the input shown in bookkeeping was highest in South Finland and lowest in Northeast Finland. As regards farm income on the whole, taxation seemed to lessen as one moved from the southern part of country to the north, as indicated by the following figures:

Taxed income in relation to earned income
in terms of percentage points

South Finland	60
Central Finland	55
South Ostrobothnia	53
North Ostrobothnia	50
Northeast Finland	42

The average percentage figure on the farms involved in this study was 56.

In terms of farm size, taxation as regards net return was found to lie heavily on small farms which was natural because tax rates for net return were figured on the basis of hectares. Bookkeeping records indicated that small farms reported the lowest net returns which rose concurrently with the size of the farm. To estimate the labor input, separate guidelines were provided for different regions and farms of different sizes. Still the taxed labor input on farms of 50 hectares or more exceeded the input indicated in bookkeeping records. Taxed income in relation to earned income turned out as follows:

	Taxed income in relation to earned income in terms of percentage points
under 5 hectares	42
5- 10 "	47
10- 20 "	54
20- 30 "	60
30- 40 "	67
40- 50 "	60
50- 70 "	72
more than 70	71

On the Correlation Between Taxed Income and Earned Income and the Variation of the Results

This study also examined the correlation between taxed income and earned income with the help of correlation and regression analyses. Regression equations for different parts of the country were as follows:

South Finland	y= 2036 + 0.367 x	r= 0.67
Central Finland	y= 1596 + 0.259 x	r= 0.54
South Ostrobothnia	y= 1258 + 0.332 x	r= 0.65
North Ostrobothnia	y= 897 + 0.344 x	r= 0.59
Northeast Finland	y= 934 + 0.235 x	r= 0.56

The average figures on the relationship of taxed income to earned income contained in this study do not yet give a clear picture of the relationship on individual farms. The variation of the figures indicating the relationship of taxed income to earned income was remarkably marked as indicated by the following figures:

Taxed income in relation in earned income in terms of percentage points	The number of farms in terms of percentage points
under 10	-
10 - 20	1.3
20 - 30	7.2
30 - 40	17.0
40 - 50	19.5
50 - 60	17.4
60 - 70	12.8
70 - 80	7.9
80 - 90	4.4
90 -100	2.9
100 -200	7.2
200 -300	1.0
300 -400	0.3
500 -1000	0.2
more than 1000	0.2
Farming at a loss	0.7
	<hr/> 100.0

Taxed Farm Income as Compared with Income Calculated
According to the Provisions Concerning Other Self-Employed
Persons

According to the special provisions of farm tax legislation, taxed income, calculated on the basis of certain average figures and guidelines, did not include the labor input of the farmer's wife or that of minor children. Bookkeeping records indicated that the labor input of the farmer's wife averaged about 20 per cent and that of minor children about 2 per cent of earned income.

For municipal tax purposes, taxed income would have been equal to earned income if tax rates had been set in compliance with the practice followed in the determination of such rates for other self-employed persons. For State tax purposes, the person liable to pay taxes would have been entitled to a so-called spouse deduction which in the case of the spouse who earned less was equal to the total amount of the income provided it did not exceed 1.500 marks (for instance in 1962-53) and half the amount if it exceeded that figure but did not go above 2.800 marks. The difference in value between the actual labor input of the farmer's wife and the spouse deduction, averaging 37 marks on the farms involved in this study, would thus have been liable to State taxation. The labor input of minor children would have been subject to taxation to its full value.

Average earned income in 1959-1962 on the farms examined in this study and taxed income under tax legislation concerning self-employed persons would thus have turned out as follows (also shown is taxed income under farm income legislation):

	Income under general tax legislation		Taxed income under farm tax legislation
	Municipal ¹⁾ taxation	State taxation	
Net return	1757	1757	1300
Labor input by the farmer and family members above 16 years	3722	3722	2630
Labor input by the farmer's wife	1366	37	-
Labor input by minor children	167	167	-
Total	7012	5683	3930

Agriculture's Share of Income From a Farm Property

On the basis of the material obtained from the farms involved in this study, it has been possible to survey the taxation of all incomes from a farm property or, in other words, apart from pure farm income, income from forestry. The latter consists of net income from forests, the farmer's labor input in forestry and the labor input devoted to felling timber for contract sale.

On the farms examined in this study, farming accounted for an average of 75 per cent of the incomes from a farm property. The percentage was highest or 85 per cent in South Ostrobothnia and lowest or 68 per cent in Central Finland. On small farms, the percentage was somewhat lower than on big farms.

---

¹⁾ Earned income

